Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2024. gada 10. septembrī*

Apelācija – Konkurence – Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana – Produktu vispārējās meklēšanas un specializētās meklēšanas internetā tirgi – Lēmums, ar kuru konstatēts LESD 102. panta un Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) līguma 54. panta pārkāpums – Ļaunprātīga izmantošana ar sviras efekta palīdzību – Uz sniegumu balstīta konkurence vai pretkonkurences prakse – Priekšrocību nodrošināšana, parādot sava specializētās meklēšanas pakalpojuma rezultātus, ko veic dominējošs uzņēmums – Potenciālas pretkonkurences sekas – Cēloņsakarība starp ļaunprātīgu izmantošanu un sekām – Pierādīšanas pienākums – Hipotētisks scenārijs – Izstumšanas spēja – Tikpat efektīva konkurenta tests

Lietā C-48/22 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2022. gada 20. janvārī iesnieguši

Google LLC, Mauntinvjū [*Mountain View*] (Amerikas Savienotās Valstis),

Alphabet Inc., Mauntinvjū,

ko pārstāv *A. Bray*, advokāte, *T. Graf*, *Rechtsanwalt*, *D. Gregory*, *H. Mostyn*, *barristers*, *M. Pickford*, *KC*, *R. Snelders*, *advocaat*, un *C. Thomas*, advokāts,

apelācijas sūdzības iesniedzēji,

ko atbalsta

Computer & Communications Industry Association, Vašingtona (Amerikas Savienotās Valstis), ko pārstāv *J. Killick*, *advocaat*, *A. Komninos*, *dikigoros*, un *A. Lamadrid de Pablo*, *abogado*,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē,

pārējās lietas dalībnieces:

Eiropas Komisija, ko pārstāv *F. Castillo de la Torre*, *A. Dawes*, *N. Khan*, *H. Leupold* un *C. Urraca Caviedes*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

ko atbalsta

* Tiesvedības valoda – angļu.

PriceRunner International AB, Stokholma (Zviedrija), ko sākotnēji pārstāvēja *M. Jonson*, *K. Ljungström*, *F. Norburg*, *P. Scherp* un *H. Selander*, *advokater*, vēlāk – *K. Ljungström*, *F. Norburg*, *P. Scherp* un *H. Selander*, *advokater*,

persona, kas iestājusies lietā apelācijas instancē,

Vācijas Federatīvā Republika,

EBTA Uzraudzības iestāde, ko sākotnēji pārstāvēja *C. Simpson*, *M. Sánchez Rydelski* un *M.-M. Joséphidès*, vēlāk – *C. Simpson*, *M. Sánchez Rydelski*, *I. O. Vilhjálmsdóttir* un *M.-M. Joséphidès*, pārstāvji,

Eiropas Patērētāju organizācija (*BEUC*), Brisele (Beļģija), ko pārstāv *A. Fratini*, *avvocata*,

Infederation Ltd, Kroutorna [*Crowthorne*] (Apvienotā Karaliste), ko sākotnēji pārstāvēja *S. Gartagani*, *K. Gwilliam*, *L. Hannah*, *solicitors*, un *A. Howard*, *KC*, vēlāk – *S. Gartagani*, *K. Gwilliam*, *L. Hannah*, *solicitors*, *A. Howard*, *KC*, un *T. Vinje*, *advocaat*,

Kelkoo SAS, Parīze (Francija), ko pārstāv *W. Leslie*, *solicitor*, un *B. Meyring*, *Rechtsanwalt*,

Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV, Berlīne (Vācija),

Ladenzeile GmbH, iepriekš – *Visual Meta GmbH*, Berlīne,

BDZV – Bundesverband Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV, iepriekš – ***Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger eV***, Berlīne,

ko pārstāv *T. Höppner* un *P. Westerhoff*, *Rechtsanwälte*,

Twenga SA, Parīze, ko pārstāv *L. Godfroid*, *M. Gouraud* un *S. Hautbourg*, advokāti,

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], J. Regans [*E. Regan*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*] (referente), tiesneši P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*], N. Vāls [*N. Wahl*], I. Ziemele un J. Pasers [*J. Passer*],

ģenerāladvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: M. Longars [*M. Longar*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2023. gada 19. septembra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2024. gada 11. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar apelācijas sūdzību *Google LLC* un *Alphabet Inc.* lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2021. gada 10. novembra spriedumu *Google* un *Alphabet*/Komisija (*Google Shopping*) (T-612/17, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2021:763), ar kuru tā atcēla Komisijas Lēmuma C(2017) 4444 final (2017. gada 27. jūnijs) par procedūru saskaņā ar LESD 102. pantu un EEZ līguma 54. pantu (Lieta AT.39740 – *Google* meklēšana (iepirkšanās)) (turpmāk tekstā – "strīdīgais lēmums") 1. pantu vienīgi tajā aspektā, kurā Eiropas Komisija šajā lēmumā ir konstatējusi, ka *Google* un *Alphabet* ir pārkāpuši šīs tiesību normas 13 valstu vispārējās meklēšanas tirgos Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), pamatodamās uz pretkonkurences sekām šajos tirgos, un noraidījusi prasību pārējā daļā.

I. Tiesvedības priekšvēsture

2 Tiesvedības priekšvēsturi, kā tā izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 1.–78. punktā, var rezumēt šādi.

A. Konteksts

3 *Google* ir Amerikas uzņēmums, kas specializējies ar interneta izmantošanu saistītos produktos un pakalpojumos. Tas galvenokārt ir pazīstams ar meklētājprogrammu, kas interneta lietotājiem (kuri turpmāk tekstā atkarībā no konteksta apzīmēti arī kā "lietotāji" vai kā "patērētāji") ar pārlūkprogrammu, kuru tie izmanto, un ar hipersaitēm ļauj atrast un sasniegt to vajadzībām atbilstošās tīmekļvietnes. Kopš 2015. gada 2. oktobra *Google* ir *Alphabet* pilnībā piederošs meitasuzņēmums.

4 *Google* meklētājprogramma ļauj iegūt meklēšanas rezultātus, kuri tiek pasniegti lapās, kas parādās interneta lietotāju ekrānos. Šos rezultātus šī meklētājprogramma vai nu atlasa pēc vispārējiem kritērijiem, un vietnes, uz kurām tie pāradresē, nemaksā *Google* par to, ka tās parādās (turpmāk tekstā – "vispārējās meklēšanas rezultāti"), vai arī atlasa saskaņā ar specializētu pieeju pēc veiktās meklēšanas konkrētā veida (turpmāk tekstā – "specializētās meklēšanas rezultāti"). Specializētās meklēšanas rezultāti attiecīgā gadījumā bez īpašas interneta lietotāja rīcības var parādīties vienā lapā kopā ar vispārējās meklēšanas rezultātiem (turpmāk tekstā – "vispārējā(-ās) rezultātu lapa(-as)") vai arī parādīties vieni paši pēc tam, kad interneta lietotājs ir veicis pieprasījumu *Google* meklētājprogrammas specializētajā lapā vai ir aktivizētas šo vispārējo rezultātu lapu noteiktās zonās izvietotās saites. *Google* ir attīstījis dažādus specializētās meklēšanas pakalpojumus, piemēram, attiecībā uz ziņām, vietēja rakstura uzziņām un komercpiedāvājumiem, avioceļojumiem vai produktu iegādi. Šajā lietā tiek skatīta pēdējā minētā kategorija.

5 Specializētās meklēšanas pakalpojumi produktu iegādei (turpmāk tekstā – "produktu salīdzināšanas pakalpojumi" vai "salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumi") produktus paši nepārdod, bet salīdzina un atlasa piedāvājumus no pārdevējiem tiešsaistē, kuri piedāvā meklēto produktu. Tāpat kā vispārējās meklēšanas rezultāti arī specializētās meklēšanas rezultāti var būt rezultāti, kurus dažreiz dēvē par "dabiskiem" – tie ir neatkarīgi no maksājumiem no tīmekļvietnēm, uz kurām tie pāradresē, pat ja tās ir tirdzniecības vietnes. Šo dabisko rezultātu pasniegšanas secība rezultātu lapās arī ir neatkarīga no maksājumiem.

6 *Google* vispārējās rezultātu lapās, tāpat kā citu meklētājprogrammu rezultātu lapās, parādās arī rezultāti, kas bieži tiek saukti par "sludinājumiem" un kas, tieši pretēji, ir saistīti ar maksājumiem no tīmekļvietnēm, uz kurām tie pāradresē. Šie rezultāti arī ir saistīti ar interneta lietotāja veikto meklēšanu, un no vispārējās meklēšanas vai specializētās meklēšanas dabiskajiem rezultātiem tie atšķiras, piemēram, ar vārdiem "sludinājums" vai "apmaksāts".

7 *Google* vispārējās rezultātu lapās var būt vai ir bijuši ietverti visu veidu rezultāti, kas minēti šā sprieduma 4.–6. punktā.

8 Citas meklētājprogrammas, kas nav *Google* meklētājprogramma, piedāvā vai ir piedāvājušas vispārējās meklēšanas pakalpojumus un specializētās meklēšanas pakalpojumus. Turklāt pastāv speciālas meklētājprogrammas produktu salīdzināšanai.

9 Produktu salīdzināšanas pakalpojumu interneta lietotājiem Amerikas Savienotajās Valstīs *Google* sāka sniegt 2002. gada beigās, pēc tam, aptuveni divus gadus vēlāk, pakāpeniski noteiktās Eiropas valstīs. Produktu salīdzināšanas rezultāti (turpmāk tekstā – "produktu rezultāti") sākotnēji tika sniegti, izmantojot specializēto meklēšanas lapu *Froogle*, kas nodalīta no meklētājprogrammas vispārējās meklēšanas lapas, un pēc tam – kopš 2003. gada Amerikas Savienotajās Valstīs un kopš 2005. gada noteiktās valstīs Eiropā –, izmantojot arī meklētājprogrammas vispārējo meklēšanas lapu. Pēdējā minētajā gadījumā produktu rezultāti tika grupēti vispārējās rezultātu lapās tā sauktajā *Product OneBox* (turpmāk tekstā – "*Product OneBox*") zem vai paralēli reklāmām, kas atradās lapas augšmalā vai sānos, un virs vispārējās meklēšanas rezultātiem.

10 *Google* paskaidroja, ka kopš 2007. gada tas ir mainījis veidu, kā tiek izveidoti produktu rezultāti. It īpaši – *Google* savās specializētajās meklēšanas un produktu salīdzināšanas rezultātu lapās ir aizstājis nosaukumu *Froogle* ar nosaukumu *Product Search*.

11 Saistībā ar vispārējās rezultātu lapās parādītajiem produktu rezultātiem, pirmkārt, *Google* papildināja *Product OneBox*, kas vēlāk pārdēvēta par *Product Universal* (turpmāk tekstā – "*Product Universal*"), saturu, tam pievienojot fotoattēlus. *Google* arī dažādoja to, kādi var būt iespējamie iznākumi, noklikšķinot uz parādītās rezultāta saites: atkarībā no apstākļiem interneta lietotājs, tāpat kā iepriekš, tika pāradresēts tieši uz piemēroto meklētā produkta pārdevēja tīmekļvietni vai arī uz *Product Search* specializēto rezultātu lapu, lai šī paša produkta piedāvājumu apskatītos vairāk. Otrkārt, *Google* radīja mehānismu ar nosaukumu *Universal Search*, kas, identificējot meklēšanu produkta pirkuma veikšanai, vispārējā rezultātu lapā ar *Product OneBox*, pēc tam – *Product Universal* saistītos produktus ļāva hierarhiski klasificēt attiecībā pret vispārējās meklēšanas rezultātiem.

12 Attiecībā uz tiem produktu rezultātiem, kuri saistīti ar maksājumiem un kuri parādās *Google* rezultātu lapās, kopš 2010. gada septembra *Google* Eiropā ieviesa formātu, kas ir papildināts salīdzinājumā ar sludinājumiem, kuri parādījās līdz tam un kurus veidoja tikai teksts (turpmāk tekstā – "teksta sludinājumi"). Kopš 2011. gada novembra *Google* Eiropā papildināja šo rīku, savās vispārējās rezultātu lapās tieši attēlojot vairāku reklāmdevēju sludinājumu grupas ar fotoattēliem un cenām (turpmāk tekstā – "produktu sludinājumi"), kuras atradās rezultātu lapas labajā malā vai augšmalā.

13 2013. gadā *Google* Eiropā vispārējās rezultātu lapās pārtrauca lietot *Product Universal* un teksta sludinājumu paplašinājumus. Tāpēc šajās lapās parādījās vairs tikai grupētie produktu sludinājumi, kas tika pārsaukti par "Shopping Commercial Units" vai "Shopping Units" (turpmāk tekstā – "*Shopping Units*"), teksta sludinājumi un vispārējās meklēšanas rezultāti. Līdz ar to

interneta lietotāju, kurš uzklikšķināja uz *Shopping Unit* ietverta sludinājuma, vienmēr pāradresēja uz reklāmdevēja pārdošanas tīmekļvietni. Interneta lietotājs no vispārējās rezultātu lapas nonāca *Google* meklēšanas un produktu salīdzināšanas pakalpojuma specializēto rezultātu lapā ar vairāk sludinājumiem tikai tad, kad uzklikšķināja uz *Shopping Unit* augšmalā esošas īpašas saites vai arī uz vispārējās navigācijas piedāvājumā pieejamās saites (izvēlne "Shopping"). Vienlaikus tam, ka *Google* no savas vispārējās rezultātu lapas izņēma *Product Universal*, tas arī atteicās no produktu dabisko rezultātu attēlošanas savā specializētajā rezultātu lapā *Product Search*, kas bija kļuvusi par lapu tikai ar sludinājumiem, kuru sauc par *Google Shopping*.

B. Administratīvais process

14 2010. gada 30. novembrī Komisija pret *Google* sāka procedūru, pamatojoties uz Komisijas Regulas (EK) Nr. 773/2004 (2004. gada 7. aprīlis) par lietas izskatīšanu saskaņā ar [LESD 101.] un [102.] pantu, ko vada Komisija (OV 2004, L 123, 18. lpp.), 2. panta 1. punktu.

15 2013. gada 13. martā Komisija saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 9. pantu pieņēma sākotnējo vērtējumu, lai, iespējams, akceptētu *Google* saistības, kas būtu atbilstošas Komisijas prasībām.

16 2014. gada 4. septembrī Komisija informēja *Google*, ka tā nevar pieņemt lēmumu par saistību akceptēšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu.

17 2015. gada 15. aprīlī Komisija atgriezās pie Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punktā paredzētās pārkāpuma atklāšanas procedūras un pieņēma *Google* adresētu paziņojumu par iebildumiem, kurā tā sākotnēji secināja, ka konkrētā prakse ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana un līdz to tā pārkāpj LESD 102. pantu.

18 2016. gada 14. jūlijā Komisija sāka procedūru pret *Alphabet*, pamatojoties uz Regulas Nr. 773/2004 2. panta 1. punktu, un pieņēma *Google* un *Alphabet* adresētu papildu paziņojumu par iebildumiem.

C. Strīdīgais lēmums

19 2017. gada 27. jūnijā Komisija pieņēma strīdīgo lēmumu.

20 Pirmām kārtām, Komisija uzskatīja, ka, identificējot *Google* iespējamo dominējošo stāvokli, attiecīgie valsts mēroga tirgi ir, pirmkārt, interneta vispārējās meklēšanas pakalpojumu tirgus un, otrkārt, interneta pirkumu salīdzināšanas pakalpojumu tirgus.

21 Otrām kārtām, Komisija konstatēja, ka *Google* kopš 2008. gada ir dominējošs stāvoklis vispārējās meklēšanas tirgū visās EEZ valstīs, izņemot Čehijas Republiku, kur šo stāvokli tas ir sasniedzis tikai kopš 2011. gada. Lai nonāktu pie šī konstatējuma, tā it īpaši balstījās uz *Google* ļoti lielām un stabilām tirgus daļām, kuras novērotas dažādos pētījumos. Turklāt tā uzsvēra, ka *Google* konkurentiem ir nelielas tirgus daļas, ka pastāv šķēršļi iekļūšanai šajā tirgū, kā arī to, ka tikai daži interneta lietotāji izmanto vairākas vispārējās meklēšanas meklētājprogrammas. Tā norādīja, ka *Google* ir spēcīga reputācija un ka interneta lietotāji, kas ir savstarpēji neatkarīgi, neveido kompensējošu pirktspēju.

22 Trešām kārtām, Komisija uzskatīja, ka *Google*, sākot no dažādiem laika brīžiem, tostarp vissenākais – 2008. gada janvāris, ir ļaunprātīgi izmantojis savu dominējošo stāvokli 13 valstu vispārējās meklēšanas tirgos EEZ ietvaros, samazinot datplūsmu no savām vispārējām rezultātu lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem un palielinot datplūsmu uz savu salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu, un tam varēja būt vai, visticamāk, arī bija pretkonkurences sekas ne tikai attiecīgajos 13 valstu pirkumu salīdzināšanas specializētās meklēšanas tirgos, bet arī 13 vispārējās meklēšanas tirgos. Konkrētās valstis ir Beļģija, Čehijas Republika, Dānija, Vācija, Spānija, Francija, Itālija, Nīderlande, Austrija, Polija, Zviedrija, Apvienotā Karaliste un Norvēģija.

23 Šajā ziņā, pirmkārt, Komisija strīdīgā lēmuma 7.2. iedaļā norādīja, ka šajā lietā identificētā ļaunprātīgā izmantošana izpaužas kā *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma novietojums un attēlojums *Google* vispārējās rezultātu lapās, kas ir labvēlīgāks salīdzinājumā ar konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem.

24 Konkrētāk – rīcība, ko Komisija identificēja kā ļaunprātīgas izmantošanas pamatu, būtībā bija tāda, ka *Google* savu salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu savās vispārējās rezultātu lapās uzrādīja uzkrītoši un pievilcīgi speciālās *boxes*, uz to neattiecinot pielāgojumu algoritmus, kas tika izmantoti vispārējai meklēšanai, tostarp tā saukto "Panda" algoritmu, lai gan tajā pašā laikā konkurējošie salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumi šajās lapās varēja parādīties tikai kā vispārējas meklēšanas rezultāti (zilas saites) un nevarēja parādīties bagātinātā formātā, turklāt ar šiem "pielāgojumu" algoritmiem vispārējo rezultātu klasifikācijā tie tika ierindoti zemāk. Komisija uzsvēra, ka tā apšauba nevis pašus *Google* izvēlētos dažādos atlases kritērijus, kas kvalificēti kā atbilstības kritēriji, bet gan to, ka vieni un tie paši novietojuma un attēlojuma kritēriji netiek piemēroti gan *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam, gan konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Tāpat arī Komisija precizēja, ka tā nevis apšauba pašu par sevi to, ka tiek izcelti produktu salīdzināšanas pakalpojumu specializētie rezultāti, kurus *Google* uzskata par atbilstošiem, bet faktu, ka *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojums un konkurējošie salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumi netiek izcelti vienādi.

25 Otrkārt, strīdīgā lēmuma 7.2.2. iedaļā Komisija pārbaudīja pirkumu salīdzināšanas pakalpojumu datplūsmas apjoma vērtību. Šajā ziņā tā norādīja, ka datplūsmas apjoms daudzējādā ziņā bija svarīgs, lai pirkumu salīdzināšanas pakalpojums varētu konkurēt.

26 Treškārt, strīdīgā lēmuma 7.2.3. iedaļā Komisija izklāstīja, ka konkrētā prakse samazina datplūsmu no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem un palielina datplūsmu no šīm lapām uz *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu. Komisija šo secinājumu pamatoja ar trīs apsvērumiem. Vispirms, pamatojoties uz interneta lietotāju uzvedības analīzi, Komisija norādīja, ka vispārējie meklēšanas rezultāti ievērojamu datplūsmu uz tīmekļvietni rada tad, ja tie ir starp trim līdz pieciem pirmajiem rezultātiem pirmajā vispārējā rezultātu lapā, jo interneta lietotāji vispār nepievērš vai pievērš nelielu uzmanību nākamajiem rezultātiem, kuri bieži vien neparādās tieši ekrānā. Pēc tam Komisija norādīja, ka konkrētās prakses dēļ ievērojamā laikposmā samazinājās datplūsma no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz gandrīz visiem konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem katrā no 13 EEZ valstīm, kurās šī prakse tika īstenota. Visbeidzot Komisija konstatēja, ka konkrētās prakses rezultātā pieauga *Google* datplūsma uz tā salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu.

27 Ceturtkārt, strīdīgā lēmuma 7.2.4. iedaļā Komisija apgalvoja, ka šīs prakses dēļ novirzītā datplūsma ir liela daļa no datplūsmas uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem un ka to nevar efektīvi aizstāt ar citiem konkurējošiem pirkumu salīdzināšanas pakalpojumiem tajā laikā

pieejamiem datplūsmas avotiem, proti, tostarp ar mobilo tālruņu lietotnēm, tiešo datplūsmu, pāradresēšanu no citām partneru tīmekļvietnēm, sociālajiem tīkliem un citām vispārējās meklēšanas meklētājprogrammām.

28 Piektkārt, strīdīgā lēmuma 7.3. iedaļā Komisija izklāstīja, ka konkrētajai praksei ir potenciālas pretkonkurences sekas 13 valstu produktu salīdzināšanas pakalpojumu specializētās meklēšanas tirgos un 13 valstu vispārējās meklēšanas tirgos, kas minēti šā sprieduma 22. punktā. Attiecībā uz produktu salīdzināšanas pakalpojumu specializētās meklēšanas tirgiem tās mērķis bija pierādīt, ka konkrētās prakses dēļ konkurējošie salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumi var pārtraukt savu darbību, ka šai praksei var būt negatīva ietekme uz inovācijām un ka tā līdz ar to var samazināt patērētāju iespējas piekļūt spējīgākajiem pakalpojumiem. Tādējādi esot ietekmēta šo tirgu konkurences struktūra. Attiecībā uz vispārējās meklēšanas valstu tirgiem konkrētās prakses pretkonkurences sekas rodoties no tā, ka papildu resursi, ko *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojums ir guvis no *Google* vispārējām rezultātu lapām, tam ļauj stiprināt savu vispārējās meklēšanas pakalpojumu.

29 Strīdīgā lēmuma 7.4. iedaļā Komisija noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzēju pret šo analīzi izvirzītos argumentus, saskaņā ar kuriem izmantotie juridiskie kritēriji neesot pareizi. Šī lēmuma 7.5. iedaļā tā arī noraidīja pamatojumus, ko apelācijas sūdzības iesniedzēji bija uzvirzījuši, lai pierādītu, ka attiecīgā prakse nav ļaunprātīga izmantošana, kas izriet no tā, ka tā esot objektīvi nepieciešama vai ka tās radītie iespējamie konkurences ierobežojumi tiekot atsvērti ar ieguvumiem efektivitātes uzlabojumu ziņā, no kā labumu gūst patērētāji.

30 Līdz ar to strīdīgā lēmuma 1. pantā Komisija atzina, ka *Google* un *Alphabet*, kopš *Google* nonāca tā kontrolē, ir pārkāpuši LESD 102. pantu un EEZ līguma 54. pantu 13 valstīs, kuras minētas šā sprieduma 22. punktā, sākot no dažādiem datumiem, kas atbilst specializēto produktu rezultātu vai produktu sludinājumu ieviešanai *Google* vispārējā rezultātu lapā.

31 Komisija uzdeva *Google* tostarp izbeigt konkrēto praksi. Tā uzsvēra, ka, lai gan *Google* šo pienākumu var izpildīt dažādos veidos, principi ir jāievēro neatkarīgi no tā, vai *Google* nolemj vai nenolemj paturēt *Shopping Units* vai citas produktu salīdzināšanas pakalpojumu meklēšanas rezultātu grupas savās vispārējās rezultātu lapās. Viens no šiem principiem būtībā bija nediskriminējoša attieksme pret *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu un konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Visbeidzot – ar strīdīgā lēmuma 2. pantu Komisija uzlika *Google* naudas sodu 2 424 495 000 EUR, no kuriem 523 518 000 EUR solidāri ar *Alphabet*.

II. Prasība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

32 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 11. septembrī, *Google* cēla prasību atcelt strīdīgo lēmumu un samazināt naudas soda apmēru.

33 Ar Vispārējās tiesas devītās palātas priekšsēdētāja 2018. gada 17. decembra rīkojumu *Computer & Communications Industry Association* (turpmāk tekstā – "*CCIA*") tika atļauts iestāties lietā, lai atbalstītu prasītāju prasījumus. Ar tās pašas dienas rīkojumiem Vācijas Federatīvajai Republikai, EBTA Uzraudzības iestādei, Eiropas Patērētāju organizācijai (*BEUC*), *Infederation Ltd* (turpmāk tekstā – "*Foundem*"), *Kelkoo SAS*, *Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV* (turpmāk tekstā – "*VDZ*"), *Ladenzeile GmbH*, iepriekš – *Visual Meta GmbH*, *BDZV – Bundesverband*

Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV, iepriekš – *Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger eV* (turpmāk tekstā – "*BDZV*") un *Twenga SA* tika atļauts iestāties lietā, lai atbalstītu Komisijas prasījumus.

34 Ar Vispārējās tiesas devītās palātas priekšsēdētāja 2019. gada 11. aprīļa rīkojumu tostarp pieteikuma par lietas ierosināšanu A.1. pielikumam tika noteikts konfidenciāls statuss.

35 Ar 2019. gada 10. jūlija lēmumu Vispārējā tiesa nodeva lietu izskatīšanai palātai paplašinātā sastāvā.

36 Lai pamatotu savu prasību, *Google* izvirzīja sešus pamatus, kurus tas izklāstīja šādi:

"Pirmajā un otrajā pamatā tiek pierādīts, ka [strīdīgajā] lēmumā ir kļūdaini secināts, ka *Google*, rādot *Product Universals* un *Shopping Units*, nodrošina priekšrocības savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam. Trešajā pamatā tiek paskaidrots, ka [strīdīgais] lēmums ir kļūdains, jo tajā ir atzīts, ka ar *Product Universals* un *Shopping Units* novietojumu un attēlojumu ir novirzīta *Google* meklēšanas datplūsma. Ceturtajā pamatā tiks pierādīts, ka pieņēmums [strīdīgajā] lēmumā par pretkonkurences sekām ir bez pamata. Piektajā pamatā tiek pierādīts, ka kvalitatīvi uzlabojumi, kas atspoguļo uz sniegumu balstītu konkurenci, [strīdīgajā] lēmumā tiek kļūdaini kvalificēti kā ļaunprātīgas izmantošanas prakse. Sestajā pamatā tiek parādīts, ka iemesli, kuru dēļ [strīdīgajā] lēmumā ir noteikts naudas sods, ir nepamatoti."

37 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa būtībā noraidīja prasību, apstiprinot Komisijas analīzi attiecībā uz produktu salīdzināšanas specializētās meklēšanas tirgu.

38 Vispārējā tiesa iesākumā uzsvēra, ka *Google* neapstrīd to, ka ir dominējošā stāvoklī 13 valstu vispārējās meklēšanas tirgos – valstīs, attiecībā uz kurām Komisija ir atzinusi, ka tajās *Google* šo stāvokli ir ļaunprātīgi izmantojis. Tā precizēja, ka šis fakts ir pieņēmums, kas ir visas turpmākās analīzes pamatā.

39 Pirmām kārtām, Vispārējā tiesa izskatīja piekto pamatu un pirmā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz konkrētās prakses atbilstību konkurencei, kura balstīta uz sniegumu. Pirmkārt, tā noraidīja prasītāju argumentāciju, saskaņā ar kuru šī prakse ir kvalitatīvi uzlabojumi, kas attiecas uz konkurenci, kura balstīta uz sniegumu, un to nevar kvalificēt kā ļaunprātīgu izmantošanu. Otrkārt, tā noraidīja prasītāju argumentāciju, atbilstoši kurai Komisija esot pieprasījusi, lai *Google* konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem sniegtu piekļuvi saviem uzlabotajiem pakalpojumiem, neizpildot 1998. gada 26. novembra spriedumā *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) noteiktos nosacījumus. Treškārt, tā noraidīja prasītāju argumentāciju, saskaņā ar kuru Komisija esot kļūdaini atspoguļojusi faktus, jo *Google* bija ieviesis grupētos produktu rezultātus, lai uzlabotu sava pakalpojuma kvalitāti, nevis lai novirzītu datplūsmu uz savu salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu.

40 Otrām kārtām, Vispārējā tiesa izvērtēja pirmā pamata otro daļu un otrā pamata pirmo, otro un – daļēji – trešo daļu par attiecīgās prakses nediskriminējošo raksturu. Šajā ziņā tā noraidīja prasītāju iebildumus, ka Komisija esot kļūdaini secinājusi, ka *Google* savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam ir nodrošinājis priekšrocības, rādot *Product Universals* un *Shopping Units*, kā arī iebildumus par to, ka konkurējošie salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumi jau bija iekļauti *Shopping Units* un ka tā līdz ar to nevarēja būt priekšrocības nodrošināšana.

41 Trešām kārtām, Vispārējā tiesa izvērtēja trešo un ceturto pamatu attiecībā uz to, ka konkrētajai praksei nav bijis pretkonkurences seku. Pirmkārt, tā noraidīja prasītāju argumentāciju, saskaņā ar kuru Komisija neesot konstatējusi, ka konkrētās prakses rezultātā, no vienas puses, ir samazinājusies datplūsma no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem un, no otras puses, palielinājusies datplūsma no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz *Google* paša salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu. Otrkārt, tā uzskatīja, ka prasītāju argumentācija, atbilstoši kurai Komisija esot izdarījusi pieņēmumus par konkrētās prakses pretkonkurences sekām, ir jānoraida attiecībā uz produktu salīdzināšanas pakalpojumu tirgiem un jāapmierina attiecībā uz vispārējās meklēšanas valstu tirgiem. Treškārt, tā noraidīja prasītāju argumentāciju, saskaņā ar kuru konkrētās prakses seku analīzē netika ņemta vērā tirdzniecības platformu loma. Ceturtkārt, tā noraidīja prasītāju argumentāciju, atbilstoši kurai Komisija neesot pierādījusi attiecīgās prakses pretkonkurences seku esamību produktu salīdzināšanas pakalpojumu valstu tirgos.

42 Ceturtām kārtām, Vispārējā tiesa noraidīja pirmā pamata trešo daļu un – daļēji – otrā pamata trešo daļu, kas attiecas uz objektīvu attaisnojumu esamību saistībā ar *Product Universals* un *Shopping Units* rādīšanu.

43 Turpretim attiecībā uz vispārējās meklēšanas valstu tirgiem Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija ir balstījusies uz pārāk neprecīziem apsvērumiem, lai pamatotu – pat potenciālu – pretkonkurences seku esamību, līdz ar to prasītāju ceturtā pamata pirmā daļa, kas attiecas uz konkrētās prakses pretkonkurences seku pilnībā spekulatīvo raksturu, attiecībā uz šiem tirgiem tika apmierināta.

44 Tādējādi Vispārējā tiesa atcēla strīdīgo lēmumu vienīgi tajā aspektā, kurā Komisija tajā bija konstatējusi, ka *Google* un *Alphabet* ir pārkāpuši LESD 102. pantu un EEZ līguma 54. pantu 13 valstu vispārējās meklēšanas tirgos EEZ, pamatodamās uz pretkonkurences seku esamību šajos tirgos, un pārējā daļā prasību noraidīja. Īstenojot savu neierobežoto kompetenci, tā pilnībā atstāja spēkā naudas sodu, ko Komisija bija uzlikusi prasītājiem.

III. Tiesvedība Tiesā

45 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2022. gada 22. marta rīkojumu *Google* un *Alphabet*/Komisija (C-48/22 P, EU:C:2022:207) apelācijas sūdzības 2. pielikumam, ko apelācijas sūdzības iesniedzēji Tiesas kancelejā iesniedza 2022. gada 2. februārī, tika noteikts konfidenciāls statuss attiecībā pret *CCIA*, Vācijas Federatīvo Republiku, EBTA Uzraudzības iestādi, *BEUC*, *Foundem*, *Kelkoo*, *VDZ*, *Ladenzeile*, *BDZV* un *Twenga* – personām, kas iestājušās lietā pirmajā instancē, – un šīm personām, kas iestājušās lietā, tika izsniegta tikai šī pielikuma nekonfidenciālā versija.

46 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2022. gada 1. septembra rīkojumu *Google* un *Alphabet*/Komisija (C-48/22 P, EU:C:2022:667) *PriceRunner International AB* (turpmāk tekstā – "*PriceRunner*") tika atļauts iestāties lietā, lai atbalstītu Komisijas prasījumus. Ar šo rīkojumu apelācijas sūdzības 2. pielikumam tika noteikts konfidenciāls statuss arī attiecībā pret *PriceRunner*.

47 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2022. gada 1. septembra rīkojumu *Google* un *Alphabet*/Komisija (C-48/22 P, EU:C:2022:668) *FairSearch AISBL* pieteikums par iestāšanos lietā, lai atbalstītu Komisijas prasījumus, tika noraidīts.

IV. Lietas dalībnieku prasījumi apelācijas tiesvedībā

48 Apelācijas sūdzības iesniedzēju apelācijā izvirzītie prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu;

– atcelt strīdīgo lēmumu vai, pakārtoti, nodot lietu atkārtotai izskatīšanai Vispārējai tiesai;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies tiesvedībā pirmajā instancē un apelācijas instancē; un

– piespriest *PriceRunner* segt savus tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar tās iestāšanos lietā.

49 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību un

– piespriest apelācijas sūdzību iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

50 *PriceRunner* prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tai radušos tiesāšanās izdevumus.

51 *CCIA* prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar to ir apstiprināts strīdīgais lēmums;

– pilnībā atcelt strīdīgo lēmumu vai, pakārtoti, nodot lietu atkārtotai izskatīšanai Vispārējai tiesai; un

– piespriest Komisijai atlīdzināt tai radušos tiesāšanās izdevumus.

52 EBTA Uzraudzības iestādes prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību un

– piespriest apelācijas sūdzību iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

53 *BEUC* prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas tai radušies apelācijas tiesvedībā.

54 *Foundem* prasījumi Tiesai ir šādi:

– pilnībā noraidīt apelācijas sūdzību kā acīmredzami nepieņemamu vai kā nepamatotu un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tai radušos tiesāšanās izdevumus.

55 *Kelkoo* prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību kā nepieņemamu, ciktāl tā ir vērsta pret Vispārējās tiesas veiktajiem faktu konstatējumiem, un pārējā daļā – kā nepamatotu un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tai radušos tiesāšanās izdevumus.

56 *VDZ*, *Ladenzeile* un *BDZV* prasījumi Tiesai ir šādi:

– pilnībā noraidīt apelācijas sūdzību un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tostarp tos, kas radušies *VDZ*, *Ladenzeile* un *BDZV*.

57 *Twenga* prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītos pamatus;

– apstiprināt pārsūdzēto spriedumu;

– apstiprināt strīdīgo lēmumu; un

– piespriest apelācijas sūdzību iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

58 2023. gada 19. septembra tiesas sēdē, atbildot uz Tiesas uzdoto jautājumu, apelācijas sūdzības iesniedzēji precizēja, ka tie lūdz atcelt pārsūdzēto spriedumu tikai daļā, kurā Vispārējā tiesa ir noraidījusi to prasību pirmajā instancē un par to ir izdarīta atzīme tiesas sēdes protokolā. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēji atteicās no apelācijas sūdzības, ciktāl tā bija vērsta pret pārsūdzētā sprieduma daļu, kurā Vispārējā tiesa bija apmierinājusi to prasījumus.

V. Par apelācijas sūdzību

59 Lai pamatotu apelācijas sūdzību, apelācijas sūdzības iesniedzēji izvirza četrus pamatus. Pirmais pamats ir balstīts uz tiesību kļūdu, jo Vispārējā tiesa ir apstiprinājusi strīdīgo lēmumu, lai gan tas neesot atbildis juridiskajam kritērijam, kas tiek prasīts, lai konstatētu, ka pastāv pienākums nodrošināt piekļuvi salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Otrais pamats ir saistīts ar tiesību kļūdu, jo Vispārējā tiesa ir apstiprinājusi strīdīgo lēmumu, lai gan tajā neesot identificēta rīcība, kas neatbilstu uz sniegumu balstītai konkurencei. Trešais pamats ir balstīts uz Vispārējās tiesas kļūdām, izvērtējot cēloņsakarību starp apgalvoto ļaunprātīgo izmantošanu un iespējamajām sekām. Ceturtais pamats ir saistīts ar Vispārējās tiesas kļūdu, ciktāl tā ir uzskatījusi, ka Komisijai nebija jāpārbauda, vai rīcība varēja izstumt tikpat efektīvus konkurentus.

A. Par pieņemamību

60 *Foundem* norāda, ka apelācijas sūdzība jānoraida kā acīmredzami nepieņemama. Tā būtībā apgalvo, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji, atklāti neapstrīdot pārsūdzētajā spriedumā konstatētos faktus, mēģina tos aizstāt ar savu šo faktu versiju, kura esot pretrunā Vispārējās tiesas

konstatējumiem. Šis maldinošais un sagrozītais faktu izklāsts skarot katru no četriem apelācijas sūdzības pamatiem, jo šo pamatu atbalstam izvirzītie juridiskie argumenti esot balstīti uz faktu neprecizitātēm.

61 Šajā ziņā pietiek atgādināt, ka saskaņā ar LESD 256. panta 1. punktu un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedz tikai par tiesību jautājumiem. Vienīgi Vispārējās tiesas kompetencē ir konstatēt un izvērtēt nozīmīgos faktus, kā arī novērtēt pierādījumus. Šo faktu un pierādījumu vērtējums, izņemot gadījumos, kad tie ir sagrozīti, nav tiesību jautājums, kas kā tāds ir pakļauts pārbaudei Tiesā apelācijas sūdzības ietvaros (spriedums, 2023. gada 12. janvāris, *Lietuvos geležinkeliai*/Komisija, C-42/21 P, EU:C:2023:12, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

62 Tātad, pirmkārt, apstāklis, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji savu apelācijas sūdzībā izstrādāto juridisko argumentāciju pamatojot ar pārsūdzētajā spriedumā konstatēto faktu sagrozīšanu, jāizvērtē, izskatot apelācijas sūdzības pamatotību. Otrkārt, kritika par pārsūdzētajā spriedumā konstatēto faktu maldinošu izklāstīšanu, neapstrīdot tomēr šo faktu patiesumu, pat ja tā būtu pamatota, nevar izraisīt apelācijas sūdzības nepieņemamību.

63 Turklāt šajā lietā apelācijas sūdzībā – katrā no tās pamatiem – ir pietiekami precīzi identificēti kritizētie pārsūdzētā sprieduma punkti un izklāstīti iemesli, kādēļ apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka šajos punktos ir pieļautas tiesību kļūdas, līdz ar to tas ļauj Tiesai veikt tiesiskuma pārbaudi.

64 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka šī apelācijas sūdzība ir pieņemama.

B. Par lietas būtību

1. Par pirmo pamatu

a) Lietas dalībnieku argumenti

65 Ar pirmo pamatu, kas sastāv no divām daļām, apelācijas sūdzības iesniedzēji, kurus atbalsta *CCIA*, iebilst pret to, ka Vispārējā tiesa ir apstiprinājusi strīdīgo lēmumu, lai gan Komisija neesot pierādījusi, ka ir izpildīti judikatūrā paredzētie un pārsūdzētā sprieduma 213., 215. un 216. punktā atgādinātie piekļuves sniegšanas nosacījumi.

66 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka *Google* būtībā tika pārmests, ka tas konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem nav sniedzis piekļuvi speciālajām *boxes*, kas ir ļoti pamanāmi izvietotas tā rezultātu lapās, kurām ir bagātinātas rādīšanas funkcionalitātes un kuras nevar tikt ierindotas zemāk ar tādiem algoritmiem kā *Panda*.

67 Ar pirmā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē Vispārējo tiesu, ka pārsūdzētā sprieduma 224.–228. punktā tā esot prettiesiski aizstājusi strīdīgajā lēmumā ietverto Komisijas vērtējumu ar savu vērtējumu, saskaņā ar kuru nepieciešamie nosacījumi, lai konstatētu pienākumu sniegt piekļuvi, ir izpildīti. Proti, Vispārējā tiesa esot apstiprinājusi, ka *Google* vispārējo rezultātu lapai ir pazīmes, kas to tuvina būtiskai iekārtai (224. punkts), ka Komisija uzskatīja, ka *Google* datplūsma ir nepieciešama konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem (227. punkts) un ka šī iestāde konstatēja jebkādas konkurences likvidēšanas risku

(228. punkts). Taču strīdīgajā lēmumā šādi konstatējumi neesot veikti, kā to turklāt Vispārējā tiesa pati esot apstiprinājusi pārsūdzētā sprieduma 223. punktā, norādot, ka Komisija nav atsaukusies uz pienākuma sniegt piekļuvi kritērijiem.

68 Ar pirmā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 229.–249. punktā Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, jo tā ir uzskatījusi, ka Komisijai, lai noteiktu apgalvotās ļaunprātīgās izmantošanas esamību, nebija jāpiemēro 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā noteiktais tests.

69 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 220., 229. un 287. punktā Vispārējā tiesa apgalvoto ļaunprātīgo izmantošanu ir identificējusi būtībā tādējādi, ka *Google* nav izpildījis savu pienākumu sniegt piekļuvi. Tomēr minētā sprieduma 229. punktā Vispārējā tiesa esot uzskatījusi, ka strīdīgā prakse konstitutīvajos elementos atšķiras no atteikuma sniegt pakalpojumu, kas tika aplūkots lietā, kurā pasludināts 1998. gada 26. novembra spriedums *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569).

70 Ar pirmo iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē Vispārējo tiesu, ka pārsūdzētā sprieduma 237.–240. punktā tā esot uzskatījusi, ka šī lieta jānošķir no lietas par atteikumu sniegt pakalpojumu, jo tā attiecas uz "atšķirīgu attieksmi". Tomēr lieta, kas saistīta ar atteikumu sniegt pakalpojumu, esot tikai lietu par atšķirīgu attieksmi īpašs veids, jo attiecībā uz konkrētu uzņēmumu tā nozīmējot faktu, ka tas patur savu aktīvu daļu savā paša labā, vienlaikus atsakoties to sniegt saviem konkurentiem.

71 Apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka šajā lietā identificētā problēma bija tādas iekārtas esamība, kas sastāvēja no *boxes* un kam konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem nebija piekļuves, un tas, ka šī iekārta novietojuma, īpašību un zemākas ierindošanas neesamības ziņā bija pievilcīgāka nekā iekārta, kurai šiem salīdzināšanas pakalpojumiem faktiski tika sniegta "piekļuve", kā Vispārējā tiesa to norāda pārsūdzētā sprieduma 219. un 243. punktā, proti, vispārējo rezultātu uzrādīšana. Tas, ka apgalvotā ļaunprātīgā izmantošana tika aprakstīta kā vairāku prakšu kombinācija, proti, *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultātu parādīšana uzkrītošās *boxes* un konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātu parādīšana vispārējos rezultātos, kas var tikt ierindoti zemāk, esot tikai cits veids, lai izteiktu faktu, ka *Google* ir atšķirīgi attiecies pret sava salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultātiem un konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātiem, pamatojoties uz to, ka pēdējiem minētajiem tas nav sniedzis piekļuvi *boxes*. Tādējādi pretēji tam, ko Vispārējā tiesa esot apgalvojusi pārsūdzētā sprieduma 232. punktā, attiecīgā atšķirīgā attieksme neesot "ārēja rīcība", kas atšķirtos no piekļuves.

72 Ar otro iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 177., 219. un 243. punktā Vispārējā tiesa esot prettiesiski un kļūdaini aprakstījusi strīdīgo lēmumu kā tādu, kas attiecas uz nosacījumiem, ar kuriem *Google* sniedz vispārējās meklēšanas pakalpojumu, ļaujot piekļūt vispārējām rezultātu lapām, nevis pienākumu sniegt piekļuvi atsevišķai iekārtai.

73 Pirmkārt, Vispārējā tiesa esot "pārrakstījusi" strīdīgo lēmumu, pārsūdzētā sprieduma 219. punktā konstatējot, ka "pretēji tam, ko apgalvo Komisija", šajā lietā runa ir par nosacījumiem, ar kādiem *Google* sniedz vispārējās meklēšanas pakalpojumu, ļaujot piekļūt vispārējām rezultātu lapām, lai gan šāds konstatējums šajā lēmumā nav atrodams.

74 Otrkārt, aprakstot šo lietu kā tādu, kas attiecas uz piekļuves nosacījumiem, Vispārējā tiesa to esot juridiski kļūdaini kvalificējusi. Proti, šī lieta neattiecas uz piekļuves nosacījumiem, proti, komercnosacījumiem, ar kādiem uzņēmums, kas izvēlējies apgādāt otru uzņēmumu, pēc tam piegādā savas preces vai pakalpojumus. Turklāt attiecīgā infrastruktūra neesot visa *Google* vispārējā rezultātu lapa. Gluži pretēji – no strīdīgā lēmuma izrietot, ka *boxes* ir atsevišķa iekārta ar savu tehnisko infrastruktūru un ka *Google* tiek pārmests, ka tas konkurējošiem pirkumu salīdzināšanas pakalpojumiem nav sniedzis piekļuvi šīm *boxes*. Tas, ka *Google* konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem ir sniedzis piekļuvi saviem vispārējiem rezultātiem, neko nemainot. Līdz ar to tāpat kā visās lietās par pienākumu sniegt piekļuvi jautājums šajā lietā esot par uzņēmuma tiesībām izvēlēties, kam ir piekļuve konkrētai iekārtai. Šādos apstākļos pārsūdzētā sprieduma 234.–236. un 239. punktā izdarītajai atsaucei uz judikatūru par maržu saspiešanas praksi neesot nozīmes.

75 Ar trešo iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 232. un 233. punktā Vispārējā tiesa esot kļūdaini noraidījusi pienākuma sniegt piekļuvi kritēriju, pamatodamās uz to, ka nav konkurenta izteikta tieša piekļuves lūguma un dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma tieša atteikuma. Pirmkārt, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, jo judikatūrā neesot prasīts, lai būtu tiešs piekļuves lūgums un tiešs piekļuves atteikums. Otrkārt, Vispārējās tiesas formālistiskā pieeja esot pretrunā pienākuma sniegt piekļuvi juridiskajai un ekonomiskajai loģikai. Esot svarīgi noteikt, vai šī lieta atbilst juridiskajiem nosacījumiem, kas tiek prasīti, lai uzliktu šādu pienākumu, kurš ir iejaukšanās pamatbrīvībās un izņēmums no konkurences tirgus ekonomikā. Turpretim tieša lūguma esamībai vai neesamībai neesot nozīmes. Treškārt, Vispārējās tiesas argumentācija atkāpjoties no strīdīgā lēmuma, kurā esot konstatēts, ka pastāv lūgums un atteikums piekļūt *Shopping Units*.

76 Ar ceturto iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē Vispārējo tiesu, ka pārsūdzētā sprieduma 240. punktā tā esot noraidījusi pienākuma sniegt piekļuvi kritēriju, pamatodamās uz to, ka attiecīgo rīcību, proti, atšķirīgu attieksmi, ko *Google* piemērojis saviem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultātiem salīdzinājumā ar konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātiem, tā esot kvalificējusi kā "aktīvu". Strīdīgais lēmums drīzāk esot pretrunā tam, ka citiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem "pasīvi" netiek nodrošināta tāda pati piekļuve kā tā, kas ir *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam. Apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka rīcības kvalificēšanai par "aktīvu" vai "pasīvu" nav nozīmes, lai nošķirtu šo lietu no lietām par pienākuma sniegt piekļuvi atteikumu vispārīgi.

77 Ar piekto iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd pārsūdzētā sprieduma 246. punktā ietvertos Vispārējās tiesas apsvērumus, ar kuriem tā ir atzinusi, ka strīdīgajā lēmumā noteiktajiem korektīvajiem pasākumiem nav nozīmes, lai novērtētu apgalvotās ļaunprātīgās izmantošanas raksturu. Komisija esot identificējusi tikai divus pasākumus, lai izbeigtu ļaunprātīgu izmantošanu, jo *Google* varot vai nu noslēgt līgumus ar konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, lai sniegtu tiem tādu pašu piekļuvi savām *boxes*, kāda bija tā salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam, vai arī izslēgt *boxes* rādīšanu. Līdz ar to strīdīgā lēmuma mērķis skaidri esot bijis novērst bažas, kas izriet no tā, ka *Google* atteicās sniegt piekļuvi infrastruktūrai, lai gan tiesiski tam bija pienākums to sniegt.

78 Komisija, *PriceRunner*, EBTA Uzraudzības iestāde, *BEUC*, *Foundem*, *Kelkoo*, *VDZ*, *Ladenzeile*, *BDZV* un *Twenga* apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentāciju un apgalvo, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats jānoraida kā nepieņemams, neiedarbīgs vai nepamatots. Konkrētāk, šis pamats esot balstīts uz kļūdainu pieņēmumu, saskaņā ar kuru strīdīgajā lēmumā, kas apstiprināts ar pārsūdzēto spriedumu, pārmesto rīcību veido vienīgi tas, ka *Google* redzamā veidā

uzrādīja sava salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultātus un atteicās sniegt konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem piekļuvi atsevišķai iekārtai, ko, kā tiek apgalvots, veido *boxes*, proti, *Products Universals* un pēc tam *Shopping Units*.

b) Tiesas vērtējums

1) Par pirmā pamata otro daļu

79 Ar pirmā pamata otro daļu, kas jāizvērtē vispirms, apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē pārsūdzētā sprieduma 229.–249. punktu, jo Vispārējā tiesa, atsakoties šajā lietā piemērot 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā paredzētos nosacījumus, esot izmantojusi kļūdainu juridisku kritēriju, lai novērtētu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas esamību.

80 Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 229. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, lai gan konkrētā prakse nav nodalīta no piekļuves jautājuma, tomēr tā pēc pamatpazīmēm atšķiras no atteikuma sniegt pakalpojumu, kas skatīts lietā, kurā pasludināts 1998. gada 26. novembra spriedums *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569), un tas attaisno Komisijas lēmumu to vērtēt atbilstoši citiem, nevis minētā sprieduma kritērijiem.

81 Pārsūdzētā sprieduma 230. un 231. punktā Vispārējā tiesa precizēja, ka ne visa ar piekļuvi pilnībā vai daļēji saistītā problemātika, kā, piemēram, šajā lietā, noteikti nozīmē, ka jāpiemēro minētajā spriedumā noteiktie nosacījumi, it īpaši tad, kā Komisija norādīja strīdīgajā lēmumā, kad konkrētā prakse ir autonoma rīcība, kas pēc būtiskām pazīmēm atšķiras no atteikuma sniegt pakalpojumu, lai gan tai varētu būtu tāda pati izstumšanas ietekme.

82 Pārsūdzētā sprieduma 232. un 233. punktā Vispārējā tiesa būtībā paskaidroja, ka atteikums sniegt pakalpojumu, kas pamato 1998. gada 26. novembra spriedumā *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) noteikto nosacījumu piemērošanu, paredz, pirmkārt, ka tas ir tieši pausts, proti, ir bijis pieprasījums vai katrā ziņā vēlme saņemt piekļuvi un tai sekojošs atteikums, un, otrkārt, ka pārmestā rīcība galvenokārt ir atteikums kā tāds, nevis ārēja rīcība, piemēram, it īpaši cita veida ļaunprātīga izmantošana ar sviras efekta palīdzību. Vispārējā tiesa uzskata, ka šāda tieša pakalpojuma sniegšanas atteikuma neesamība liedz praksi kvalificēt kā atteikumu sniegt pakalpojumu un, pat ja šīs prakses dēļ *in fine* varētu būt netiešs piekļuves atteikums, tā pēc savām pamatpazīmēm, kas pēc būtības neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei, ir autonoms LESD 102. panta pārkāpums.

83 Pārsūdzētā sprieduma 234. punktā Vispārējā tiesa piebilda, ka, lai gan visu veidu "izstumšanas prakse" – vai vismaz vairumā gadījumu – var izpausties kā netiešs atteikums sniegt pakalpojumu, jo šīs prakses dēļ tiek apgrūtināta piekļuve tirgum, 1998. gada 26. novembra spriedumu *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) nevar piemērot visu šo veidu praksei, nepārkāpjot LESD 102. panta burtu un garu, kura tvērumu nevar ierobežot tikai ar ļaunprātīgas izmantošanas praksi, kas attiecas uz "nepieciešamiem" produktiem un pakalpojumiem minētā sprieduma izpratnē.

84 Pārsūdzētā sprieduma 235. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka vairākās lietās, kurās apskatīta ar piekļuvi pakalpojumam saistītā problemātika, tāda kā maržu saspiešanas prakse, netiek prasīts pierādīt nepieciešamības nosacījumu. Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 236. punktā tā uzskatīja, ka no 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) nevar secināt, ka nepieciešamie nosacījumi, lai konstatētu ļaunprātīgu pakalpojumu sniegšanas atteikumu, ir

noteikti piemērojami, arī novērtējot, vai rīcība – attiecinot uz pakalpojumu sniegšanu vai preču piegādi nelabvēlīgus noteikumus vai tādus, kuri būtu pircējam neinteresanti, – nav ļaunprātīga, jo šāda rīcība pati par sevi varētu būt no pakalpojuma sniegšanas atteikuma atšķirīgs ļaunprātīgas izmantošanas veids.

85 Pārsūdzētā sprieduma 237.–241. punktā Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja, ka šajā lietā runa ir nevis par vienkāršu *Google* vienpusēju atteikumu sniegt konkurējošiem uzņēmumiem pakalpojumu, kas nepieciešams, lai konkurētu blakus tirgū, bet gan par atšķirīgu attieksmi, kas ir pretrunā LESD 102. pantam. Tā norādīja, ka strīdīgajai praksei piemīt "aktīvs" raksturs, kas izpaužas kā diskriminācijas pozitīvas darbības starp *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu un konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, un ka šī prakse ir neatkarīga ļaunprātīgas izmantošanas ar sviras efekta palīdzību forma no valdošā tirgus, ko raksturo ievērojami iekļūšanas šķēršļi, proti, no vispārējās meklēšanas pakalpojumu tirgus. Vispārējās tiesas ieskatā Komisijai, lai konstatētu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, līdz ar to nebija jāpierāda, ka 1998. gada 26. novembra spriedumā *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) paredzētie nosacījumi ir izpildīti.

86 Pārsūdzētā sprieduma 242.–247. punktā Vispārējā tiesa tostarp noraidīja *Google* argumentu, ka strīdīgajā lēmumā tam būtībā ir noteikts pienākums nodot vērtīgu aktīvu, proti, meklēšanas rezultātiem paredzēto vietu. Tā paskaidroja, ka uzņēmuma, kurš ļaunprātīgi izmanto dominējošo stāvokli, pienākums nodot aktīvus, noslēgt līgumus vai dot piekļuvi savam pakalpojumam atbilstoši nediskriminējošiem nosacījumiem ne obligāti nozīmē to, ka ir piemērojami 1998. gada 26. novembra spriedumā *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) izvirzītie kritēriji. Proti, nevar būt automātiskums starp ļaunprātīgas izmantošanas juridiskās kvalifikācijas kritērijiem un korektīviem pasākumiem, kas ļauj to kompensēt. Vispārējā tiesa piebilda, ka apstāklis, ka viens no veidiem, kā pārtraukt ļaunprātīgas izmantošanas rīcību, ir ļaut konkurentiem piekļuvi *boxes*, kas parādās *Google* rezultātu lapas augšmalā, nenozīmē, ka ļaunprātīgas izmantošanas prakse būtu jāaprobežo tikai ar minēto *boxes* parādīšanu un ka ļaunprātīgas izmantošanas identificēšanas nosacījumi būtu jādefinē, ņemot vērā tikai šo vienu aspektu.

87 Lai novērtētu, vai – kā apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēji – šajos apsvērumos ir pieļauta tiesību kļūda, jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 102. pantu vienam vai vairākiem uzņēmumiem ir aizliegts iekšējā tirgū vai būtiskā tā daļā ļaunprātīgi izmantot dominējošu stāvokli, ciktāl šī izmantošana var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm. Šis pants ir vērsts uz to, lai novērstu ietekmi uz konkurenci, kas kaitē sabiedrības interesēm, individuāliem uzņēmumiem un patērētājiem, sodot par tādu dominējošā stāvoklī esošu uzņēmumu rīcību, kuri ierobežo uz sniegumu balstītu konkurenci un tādējādi var nodarīt tiešu kaitējumu patērētājiem vai kuri kavē vai izkropļo šo konkurenci un tādējādi var radīt patērētājiem netiešu kaitējumu (spriedums, 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 124. punkts un tajā minētā judikatūra).

88 Par šādu rīcību ir atzīstama rīcība, ar ko tirgū, kurā tieši viena vai vairāku dominējošā stāvoklī esošu uzņēmumu esamības dēļ konkurences līmenis jau ir vājš, izmantojot līdzekļus, kuri atšķiras no tiem, kas pastāv uz sniegumu balstītas konkurences starp uzņēmumiem apstākļos, tiek radīti šķēršļi tirgū esošās konkurences līmeņa saglabāšanai vai šīs konkurences attīstībai (spriedums, 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 125. punkts un tajā minētā judikatūra).

89 Runājot par praksi, ko veido atteikums sniegt piekļuvi infrastruktūrai, kuru dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums ir attīstījis savas darbības veikšanai un kura tam pieder, no Tiesas judikatūras izriet, ka šāds atteikums var veidot dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ne tikai tad, ja

šis atteikums ir tāds, kas var izslēgt jebkādu piekļuves pieprasītāja konkurenci attiecīgajā tirgū, un šim atteikumam nav objektīva pamatojuma, bet arī tad, ja pati infrastruktūra ir noteikti nepieciešama, lai veiktu tā darbību tādā nozīmē, ka šai infrastruktūrai nav nekāda reāla vai potenciāla aizstājēja (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1998. gada 26. novembris, *Bronner*, C-7/97, EU:C:1998:569, 41. punkts, kā arī 2023. gada 12. janvāris, *Lietuvos geležinkeliai*/Komisija, C-42/21 P, EU:C:2023:12, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).

90 Šo nosacījumu noteikšana 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā bija pamatota ar apstākļiem, kas bija raksturīgi šai lietai, kurā taisīts šis spriedums, un kuros dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums atteicās piešķirt konkurentam piekļuvi infrastruktūrai, ko tas bija attīstījis savas darbības vajadzībām, izslēdzot jebkādu citu rīcību (spriedumi, 2021. gada 25. marts, *Deutsche Telekom*/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 45. punkts, un 2023. gada 12. janvāris, *Lietuvos geležinkeliai*/Komisija, C-42/21 P, EU:C:2023:12, 80. punkts).

91 Proti, konstatējuma, ka dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums ir ļaunprātīgi izmantojis savu stāvokli atteikuma slēgt līgumu ar konkurentu dēļ, sekas ir tādas, ka šis uzņēmums ir spiests slēgt līgumus ar šo konkurentu. Taču šāds pienākums īpaši aizskar brīvību slēgt līgumu un dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma tiesības uz īpašumu, jo pat dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums principā ir tiesīgs atteikties slēgt līgumu un izmantot infrastruktūru, ko tas ir attīstījis, savām vajadzībām (spriedums, 2021. gada 25. marts, *Deutsche Telekom*/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 46. punkts).

92 Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka, neraugoties uz to, ka pārsūdzētā sprieduma 220., 229. un 287. punktā Vispārējā tiesa apgalvoto ļaunprātīgo izmantošanu ir konstatējusi ar formulējumu, kas parāda, ka patiesībā runa ir par to, vai *Google* ir pienākums konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem sniegt piekļuvi šādai infrastruktūrai, minētā sprieduma 229. un 240. punktā tā ir kļūdaini secinājusi, ka *Google* prakse to veidojošajos elementos atšķiras no tāda piekļuves atteikuma kā tas, kas aplūkots lietā, kurā pasludināts 1998. gada 26. novembra spriedums *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569), un ka līdz ar to šajā spriedumā paredzētie nosacījumi nav piemērojami šai praksei.

93 Ar pirmo un otro iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji it īpaši kritizē Vispārējo tiesu, ka tā ir uzskatījusi, ka šī lieta ir par "atšķirīgu attieksmi" attiecībā uz nosacījumiem, ar kādiem *Google* sniedz vispārējās meklēšanas pakalpojumu, izmantojot piekļuvi vispārējām rezultātu lapām, nevis uz pienākumu nodrošināt piekļuvi atsevišķai iekārtai, ko veido *boxes*, kuras ir ļoti pamanāmi izvietotas tā rezultātu lapās, kurām ir bagātinātas rādīšanas funkcionalitātes un kuras nevar tikt ierindotas zemāk ar tādiem algoritmiem kā *Panda*.

94 Šajā ziņā jānorāda, pirmām kārtām, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji kļūdaini interpretē pārsūdzētā sprieduma 220., 229. un 287. punktu.

95 Protams, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 220. punktā ir norādījusi, ka "*Google* tiek pārmests, ka tas konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem neļauj gūt labumu no tāda paša novietojuma un attēlojuma kā tie, kādus izmanto paša *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojums". Minētā sprieduma 229. punktā tā ir norādījusi, ka "konkrētā prakse, kā apgalvo *Google*, nav nodalīta no piekļuves jautājuma". Minētā sprieduma 287. punktā tā ir konstatējusi, ka "konkurējošo salīdzināšanas pakalpojumu rezultāti, lai cik arī tie būtu interneta lietotājam īpaši atbilstīgi, nekad nevarētu saņemt tādu pašu attieksmi kā *Google* salīdzināšanas pakalpojuma rezultāti ne attiecībā uz to novietojumu, jo, ņemot vērā to pazīmes, pielāgojumu algoritmiem ir

tendence tos pazemināt, kur *boxes* ir rezervētas *Google* salīdzināšanas pakalpojumu rezultātiem, ne to pasniegšanu, jo bagātinātie fonti un attēli arī ir rezervēti *Google* salīdzināšanas pakalpojumam".

96 Tomēr – pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēji, – Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 220., 229. un 287. punktā nekādi nav konstatējusi apgalvoto ļaunprātīgo izmantošanu, izmantojot formulējumu, kas parāda, ka galu galā runa ir par to, vai *Google* bija pienākums sniegt piekļuvi *boxes*, proti, *Products Universals* un vēlāk – *Shopping Units*.

97 Proti, no šo punktu formulējuma paša, kā arī no minēto punktu interpretācijas to kontekstā, it īpaši no pārsūdzētā sprieduma 219.–229. un 288. punkta izriet, ka *Google* tika pārmests, ka tas ar savu salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem savās vispārējās rezultātu lapās neļāva gūt tādu redzamību, kas ir līdzīga tai, kāda bija *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam, un līdz ar to nenodrošināja vienlīdzīgu attieksmi starp savu salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu un konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Precīzāk – kā Vispārējā tiesa to arī ir atgādinājusi minētā sprieduma 187. un 261. punktā, *Google* pārmesto rīcību veidoja divu prakšu kombinācija, proti, pirmkārt, tāda savu specializēto rezultātu novietošana un attēlošana savās vispārējās rezultātu lapās, kas ir labvēlīgāka nekā konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātu novietošana un attēlošana, un, otrkārt, vienlaicīga konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātu zemāka ierindošana ar pielāgojumu algoritmu palīdzību.

98 Turklāt, tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēji atsaucas arī uz strīdīgajā lēmumā paredzēto korektīvo pasākumu atbilstību, pietiek norādīt, ka ar tiem *Google* nav uzlikts pienākums sniegt piekļuvi *boxes*. Proti, no pārsūdzētā sprieduma 71. un 221. punkta izriet, ka Komisija ir uzdevusi *Google* izbeigt pārmesto rīcību, uzsverot, ka, lai gan *Google* var izpildīt šo rīkojumu dažādos veidos, ikvienam izpildes pasākumam būtu jānodrošina, ka *Google* savās vispārējās rezultātu lapās pret konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem neattiecas "mazāk labvēlīgi" kā pret savu salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu, un ka ar ikvienu izpildes pasākumu *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam būtu jābūt piemērotiem "tādiem pašiem [novietojuma un attēlojuma] procesiem un metodēm" kā tie, kas izmantoti attiecībā uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem.

99 Tādējādi ar konkrētās rīcības aprakstu pārsūdzētajā spriedumā ir parādīts, ka šī rīcība attiecas uz diskriminējošu novietojumu un attēlojumu *Google* vispārējās meklēšanas pakalpojuma vispārējās rezultātu lapās, nevis uz piekļuvi *boxes*.

100 Tā, pārsūdzētā sprieduma 177. punktā Vispārējā tiesa tostarp ir norādījusi, ka konkrētā infrastruktūra ir *Google* vispārējās rezultātu lapas, kas rada datplūsmu uz citām tīmekļvietnēm, tajā skaitā uz konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu vietnēm, un ka šī infrastruktūra principā ir atvērta.

101 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 219. un 243. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka runa ir par nosacījumiem, ar kādiem *Google* sniedz vispārējās meklēšanas pakalpojumu, izmantojot konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu piekļuvi vispārējām rezultātu lapām.

102 Visbeidzot, pārsūdzētā sprieduma 220. un 221. punktā apkopojusi strīdīgā lēmuma 662., 699. apsvēruma un 700. apsvēruma c) punkta saturu, Vispārējā tiesa šā sprieduma 222. punktā ir konstatējusi, ka šī lēmuma mērķis ir *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma un konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu vienlīdzīga piekļuve *Google* vispārējām rezultātu lapām, lai

kādi būtu konkrētie rezultātu veidi – vispārējie rezultāti, *Product Universals* vai *Shopping Units* –, un tātad tas ir vērsts uz to, lai konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem tiktu piešķirta piekļuve *Google* vispārējām rezultātu lapām ar tikpat redzamu novietojumu un attēlojumu, kāds ir *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam.

103 Tādējādi nav strīda par to, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 229. punktā norādot, ka konkrētā prakse "nav nodalīta no piekļuves jautājuma", atsaucas nevis uz konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu piekļuvi *boxes*, bet gan uz to piekļuvi *Google* vispārējām rezultātu lapām ar nediskriminējošiem nosacījumiem.

104 Otrām kārtām, Vispārējai tiesai nevar pārmest, ka pārsūdzētā sprieduma 219. punktā tā būtu aizstājusi strīdīgajā lēmumā ietverto vērtējumu ar savu vērtējumu. Proti, attiecīgās rīcības apraksts, kādu veikusi Vispārējā tiesa, ir tikai veids, lai aprakstītu faktu, ka *Google* tiek pārmests, ka savās vispārējās meklēšanas rezultātu lapās *Google* savu salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu ir novietojis un attēlojis labvēlīgāk salīdzinājumā ar konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, un tas ir vairākkārt norādīts strīdīgajā lēmumā un pārsūdzētajā spriedumā ar minimālām izmaiņām lietotajos formulējumos.

105 Trešām kārtām, nevar piekrist apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentam, saskaņā ar kuru *boxes* esot no *Google* vispārējām rezultātu lapām nošķirta iekārta, līdz ar to Vispārējai tiesai esot bijis jāuzskata, ka šajā lietā runa ir par jautājumu, vai ir pamatoti prasīt *Google* sniegt konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem piekļuvi šai iekārtai. Proti, kā ģenerāladvokāte būtībā norādījusi secinājumu 114. un 115. punktā, pat ja *boxes Google* vispārējā rezultātu lapā ir izceltas, tās nav no šīs lapas nošķirta infrastruktūra patstāvīgas rezultātu lapas izpratnē.

106 Turklāt nav strīda par to, ka salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, kas konkurē ar *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu, bija piekļuve tā vispārējās meklēšanas pakalpojumam un vispārējām rezultātu lapām. Tādējādi *Google* nekādi netiek pārmests, ka tas būtu atteicis šo piekļuvi.

107 Līdz ar to neizdevīgais stāvoklis, kas ar *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem izriet no divu konkrēto prakšu kombinācijas, proti, pirmkārt, *Google* specializēto rezultātu labvēlīgākas novietošanas un attēlošanas savās vispārējās rezultātu lapās salīdzinājumā ar konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātiem un, otrkārt, konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātu vienlaicīgas zemākas ierindošanas ar pielāgojumu algoritmu palīdzību, attiecas uz piekļuves nosacījumiem *Google* vispārējai rezultātu lapai, nevis uz piekļuvi, kā tiek norādīts, atšķirīgai infrastruktūrai, ko veido *boxes*.

108 Ceturtām kārtām, kā Vispārējā tiesa būtībā norādījusi pārsūdzētā sprieduma 223., 237. un 240. punktā, Komisija strīdīgajā lēmumā uzskatīja, ka ar šo divu prakšu kombināciju un tādējādi ar diskrimināciju, kas radīta starp *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu un konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem tā vispārējās meklēšanas pakalpojuma lapās, *Google* savu dominējošo stāvokli vispārējās meklēšanas tirgū, ko raksturo ievērojami iekļūšanas šķēršļi, ir izmantojis kā sviru, lai produktu salīdzināšanas pakalpojumu tirgū nodrošinātu priekšrocību savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam, un tā rīcības dēļ šajā minētajā lejupējā tirgū potenciāli vai faktiski tika likvidēta konkurence.

109 Ņemot vērā šo apstākli, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 229. un 240. punktā ir konstatējusi, ka Komisijai nebija jāpierāda, ka 1998. gada 26. novembra spriedumā *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) minētie nosacījumi, kas atgādināti šā sprieduma 89. punktā, bija izpildīti, lai atzītu pārkāpumu, pamatojoties uz konstatēto praksi, jo šī prakse tās veidojošajos elementos atšķiras no tāda piekļuves atteikuma, kas aplūkots lietā, kurā taisīts šis spriedums, un veido autonomu ļaunprātīgas izmantošanas veidu, izmantojot sviras efektu.

110 Kā atgādināts šā sprieduma 90. punktā, no judikatūras, kas ietverta 1998. gada 26. novembra spriedumā *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569), izriet, ka šā sprieduma 41. punktā minēto nosacījumu piemērošana bija pamatota ar lietas, kurā taisīts minētais spriedums, īpašajiem apstākļiem, kas izpaudās kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma atteikums sniegt konkurentam piekļuvi infrastruktūrai, kuru šis uzņēmums bija attīstījis savas darbības vajadzībām, izslēdzot jebkādu citu rīcību.

111 Turpretim, ja dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums sniedz piekļuvi savai infrastruktūrai, bet pakļauj šo piekļuvi, pakalpojumu sniegšanu vai preču tirdzniecību negodīgiem nosacījumiem, 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā paredzētie nosacījumi nav piemērojami. Protams, ja piekļuve šādai infrastruktūrai vai pat pakalpojumam vai darbībai vajadzīgiem resursiem ir nepieciešama, lai dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma konkurenti varētu rentabli darboties lejupējā tirgū, ir vēl jo vairāk iespējams, ka negodīgas darbības šajā tirgū radīs vismaz potenciālas pretkonkurences sekas un veidos ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē. Tomēr attiecībā uz citu rīcību, kas nav piekļuves atteikums, šāda nepieciešamības neesamība pati par sevi nav noteicoša, lai izvērtētu dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma iespējami ļaunprātīgu rīcību (spriedumi, 2021. gada 25. marts, *Deutsche Telekom*/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 50. punkts, kā arī 2021. gada 25. marts, *Slovak Telekom*/Komisija, C-165/19 P, EU:C:2021:239, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

112 Proti, lai gan šāda rīcība var būt ļaunprātīgas izmantošanas veids, ja tā spēj radīt vismaz potenciālas pretkonkurences sekas vai pat izstumšanas ietekmi attiecīgajos tirgos, tā nevar tikt pielīdzināta vienkāršam atteikumam ļaut konkurentam piekļūt infrastruktūrai, jo kompetentajai konkurences iestādei vai kompetentajai valsts tiesai nebūs pienākuma dominējošā stāvoklī esošu uzņēmumu piespiest dot piekļuvi tā infrastruktūrai, jo šī piekļuve jau būs piešķirta. Pasākumi, kas tiks veikti šādā kontekstā, līdz ar to mazāk kaitēs dominējošā uzņēmuma brīvībai slēgt līgumus un tā tiesībām uz īpašumu nekā tas, ka tam ir jānodrošina piekļuve savai infrastruktūrai, kad tas to ir paredzējis savas darbības vajadzībām (spriedumi, 2021. gada 25. marts, *Deutsche Telekom* /Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 51. punkts, kā arī 2021. gada 25. marts, *Slovak Telekom* /Komisija, C-165/19 P, EU:C:2021:239, 51. punkts).

113 Ņemot vērā, kā norādīts šā sprieduma 105.–107. punktā, ka *Google* konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem sniedz piekļuvi savam vispārējās meklēšanas pakalpojumam un vispārējām rezultātu lapām, bet pakļauj šo piekļuvi diskriminējošiem nosacījumiem, attiecīgajai rīcībai nav piemērojami 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā paredzētie nosacījumi.

114 Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 229. un 240. punktā Vispārējā tiesa ir pamatoti uzskatījusi, ka Komisija nav pieļāvusi tiesību kļūdu, neveicot vērtējumu, vai attiecīgā rīcība atbilst šiem nosacījumiem.

115 No iepriekš izklāstītā izriet, ka pirmais un otrais iebildums ir jānoraida.

116 Līdz ar to trešais līdz piektais iebildums attiecībā uz pārsūdzētā sprieduma 232., 233., 240. un 246. punktu ir neiedarbīgi.

117 Proti, ar šiem iebildumiem apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 232. un 233. punktā Vispārējā tiesa ir kļūdaini noraidījusi minēto nosacījumu piemērojamību, pamatodamās uz to, ka nav piekļuves pieprasījuma un tieša atteikuma, kā arī – minētā sprieduma 240. punktā – uz to, ka konkrētā rīcība, proti, atšķirīgā attieksme pret sava salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultātiem salīdzinājumā ar konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātiem, bija "aktīva", nevis "pasīva" rīcība. Pārsūdzētā sprieduma 246. punktā Vispārējā tiesa esot kļūdaini uzskatījusi, ka strīdīgajā lēmumā noteiktajiem korektīvajiem pasākumiem nebija nozīmes, lai novērtētu apgalvotās ļaunprātīgās izmantošanas raksturu.

118 Pat ja šajos Vispārējās tiesas apsvērumos būtu pieļautas tiesību kļūdas, to analīze nav nepieciešama, jo Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka attiecīgā rīcība nav piekļuves atteikums, kuram piemērojami 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā paredzētie nosacījumi.

119 Tādējādi pirmā pamata otrā daļa ir jānoraida.

2) Par pirmā pamata pirmo daļu

120 Ar pirmā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē Vispārējo tiesu, ka pārsūdzētā sprieduma 224.–228. punktā tā esot prettiesiski aizstājusi strīdīgajā lēmumā ietverto Komisijas vērtējumu ar savu vērtējumu, saskaņā ar kuru 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā paredzētie nosacījumi ir izpildīti, lai gan strīdīgajā lēmumā šāds secinājums neesot ietverts.

121 Tomēr, ņemot vērā, kā norādīts šā sprieduma 118. punktā, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka *Google* pārmestā rīcība nav jāvērtē atbilstoši šiem nosacījumiem, pirmā pamata pirmā daļa jānoraida kā neiedarbīga.

122 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, pirmais apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida kopumā.

2. Par otro pamatu

a) Lietas dalībnieku argumenti

123 Ar otro pamatu, kas sastāv no trim daļām, apelācijas sūdzības iesniedzēji, kurus atbalsta *CCIA*, norāda, ka tad, ja apgalvotā ļaunprātīgā izmantošana nebija piekļuves sniegšanas atteikums, strīdīgajā lēmumā, lai konstatētu LESD 102. panta pārkāpumu, bija jāidentificē cita "ārēja rīcība" un jāpierāda, ka šī rīcība ir atkāpe no konkurences, kura balstīta uz sniegumu. Šajā ziņā, kā Vispārējā tiesa esot atgādinājusi it īpaši pārsūdzētā sprieduma 162.–164. punktā, nepietiekot ar to, ka tiek identificēta dominējoša stāvokļa tirgū vienkārša paplašināšana uz blakus tirgu, izmantojot sviras efektu, pat ja šī paplašināšana izraisa konkurentu izzušanu vai marginalizāciju.

124 Ar otrā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, jo pārsūdzētā sprieduma 175. un 197. punktā tā ir uzskatījusi, ka šā sprieduma 169.–174. punktā apkopotie apstākļi attiecībā uz *Google* rīcības iespējamajām sekām var noteikt, vai *Google* ir rīkojies atbilstoši uz sniegumu balstītai konkurencei.

125 Konkrētāk – apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 195. un 196. punktā Vispārējā tiesa ir atzinusi, ka strīdīgā lēmuma 341. apsvērums nav pietiekams, lai novērtētu attiecīgās rīcības pamatotību, jo tas attiecas tikai uz *Google* rīcības "izstumšanas ietekmi", bet ir norādījusi, ka šis apsvērums jālasa kopā ar šī lēmuma 342. apsvērumu, kurā noteikti trīs apstākļi. Minētā sprieduma 169., 175., 196., 197., 219. un 283. punktā Vispārējā tiesa šos apstākļus esot uzskatījusi par atbilstošiem, lai atšķirīgo attieksmi pret *Google* un tā konkurentiem kvalificētu kā novirzi no konkurences, kura balstīta uz sniegumu.

126 Apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka šie trīs apstākļi attiecas nevis uz *Google* rīcības raksturu, bet gan uz meklēšanas datplūsmas apjomu, kā arī avotiem, un ir saistīti ar šīs rīcības apgalvotajām iespējamajām sekām. Līdz ar to tie neesot derīgs pamats, lai lemtu par jautājumu, vai *Google* ir novirzījies no konkurences, kura balstīta uz sniegumu, izturēdamies pret sevi atšķirīgi kā pret saviem konkurentiem.

127 Replikas rakstā apelācijas sūdzības iesniedzēji precizē, ka, lai gan faktoriem, kas ņemti vērā, lai konstatētu novirzi no konkurences, kura balstīta uz sniegumu, nav jāattiecas tikai uz attiecīgās rīcības raksturu, tiem tomēr jāļauj kvalificēt šo raksturu. Tādējādi pretēji tam, ko apgalvo Komisija, nepietiekot ar faktoriem, kuri tikai iekļaujas šīs rīcības kontekstā.

128 Ar otrā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, jo tā esot prettiesiski "pārrakstījusi" strīdīgo lēmumu. Proti, tā esot norādījusi trīs papildu motīvus, kas nav ietverti šajā lēmumā, lai aizpildītu nepilnību šī lēmuma pamatojumā un paskaidrotu, kādā veidā attiecīgā rīcība, kā tiek apgalvots, ir novirze no konkurences, kura balstīta uz sniegumu. Šie trīs papildu motīvi esot, pirmkārt, stingrāks juridiskais kritērijs "superdominējošiem" uzņēmumiem (pārsūdzētā sprieduma 180., 182. un 183. punkts), otrkārt, tas, ka *Google* "meklētājprogrammai aprobežošanās tikai ar saviem rezultātiem" ir anomālija, jo *Google* esot atvērts rezultātu rādīšanai attiecībā uz visu saturu (176.–184. punkts), un, treškārt, pārmestās rīcības kā diskriminējošas attieksmes apraksts (124., 237., 240., 279. un 284.–289. punkts).

129 Savā replikas rakstā, pirmām kārtām, apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd Komisijas apsvērumu, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa tikai *ad abundantiam* esot norādījusi divus no šiem motīviem, proti, motīvu par *Google* rīcības anomāliju (pārsūdzētā sprieduma 176.–179. punkts) un motīvu par stingrāka juridiskā kritērija piemērošanu *Google* "superdominējošā" stāvokļa dēļ (180. punkts). Otrām kārtām, apelācijas sūdzības iesniedzēji noraida ideju, ka Vispārējās tiesas konstatējums, saskaņā ar kuru *Google* esot mainījis savu rīcību (181.–184. punkts), ir tikai "papildu paskaidrojumi", kā to esot ierosinājusi Komisija.

130 Ar otrā pamata trešo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka otrā pamata otrajā daļā minētie papildu motīvi, ko Vispārējā tiesa norādījusi, lai paskaidrotu, kāpēc *Google* nav īstenojis uz sniegumu balstītu konkurenci, katrā ziņā ir juridiski kļūdaini.

131 Ar pirmo iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 180., 182. un 183. punktā Vispārējā tiesa ir piemērojusi kļūdainu juridisku kritēriju, pamatodamās uz "superdominējošā" stāvokļa jēdzienu, lai novērtētu *Google* rīcības pamatotību. Pirmkārt,

dominējošā stāvokļa pakāpei neesot nozīmes, lai konstatētu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu kā tādu LESD 102. panta izpratnē. Otrkārt, Vispārējā tiesa esot kļūdaini uzskatījusi, ka *Google* "superdominējošā" stāvokļa dēļ, izvērtējot *Google* rīcību saistībā ar LESD 102. pantu, jāņem vērā noteikums par vienlīdzīgu attieksmi pret interneta piekļuves pakalpojumu sniedzējiem, kas paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2015/2120 (2015. gada 25. novembris), ar ko nosaka pasākumus sakarā ar piekļuvi atvērtam internetam un groza Direktīvu 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem un Regulu (ES) Nr. 531/2012 par viesabonēšanu publiskajos mobilo sakaru tīklos Savienībā (OV 2015, L 310, 1. lpp.). Tas, ka *Google* tiek kvalificēts par "superdominējošu" vai "interneta ieejas durvīm", nevarot paplašināt šī vienlīdzīgas attieksmes noteikuma piemērošanu tādējādi, ka tiek ieviesti plašāki pienākumi saskaņā ar LESD 102. pantu.

132 Ar otro iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 176.–179. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama – tas, ka meklēšanas pakalpojums parāda tikai paša rezultātus, ir anomālija. Tie apstrīd arī minētā sprieduma 181.–184. punktā Vispārējās tiesas izteiktos apgalvojumus, jo neesot notikušas izmaiņas *Google* rīcībā, kas novirzi no konkurences, kura balstīta uz sniegumu, padarītu vēl jo acīmredzamāku.

133 Ar trešo iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 71., 124., 237., 240., 279. un 284.–288. punktā Vispārējā tiesa esot kļūdaini kvalificējusi *Google* rīcību kā diskriminējošu.

134 Pirmkārt, Vispārējā tiesa neesot izmantojusi saskanīgu pieeju, definējot divus elementus, pret kuriem esot īstenota diskriminējoša attieksme. Pārsūdzētā sprieduma 285. punktā, analizējot apgalvoto diskrimināciju, Vispārējā tiesa esot iebildusi pret atšķirīgu attieksmi pret *Google* rezultātiem atkarībā no tā, vai tie nāk no *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma vai konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Savukārt pārsūdzētā sprieduma 575. punktā, analizējot objektīvo pamatojumu, tā esot uzskatījusi, ka Komisijas rūpes strīdīgajā lēmumā bija nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret divu veidu *Google* rezultātiem, proti, vispārējiem rezultātiem un specializētiem rezultātiem.

135 Otrkārt, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu, jo tā neesot pierādījusi, ka *Google* ir patvaļīgi īstenojis atšķirīgu attieksmi, tāpēc ka ar to vien, ka ir piemērota atšķirīga attieksme, nepietiek, lai secinātu, ka pastāv diskriminācija. Apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka nav patvaļīgi, ka meklēšanas pakalpojums darbojas tikai kā paša rezultātu uzrādītājs, pamatojoties uz saviem datiem un algoritmiem. Turklāt *Google* nespēja parādīt trešo personu specializētos rezultātus, kuriem ir tāda pati ticamība un kvalitāte kā *Google* paša rezultātiem, esot nozīmīga objektīva atšķirība. To pašu iemeslu dēļ Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 287., 291. un 292. punktā paustā kritika, saskaņā ar kuru trešo personu produktu specializētajiem rezultātiem pat tad, ja tie ir īpaši atbilstīgi, netiek piemērota tāda pati attieksme kā *Google* specializētajiem rezultātiem, esot nepamatota. Kā meklēšanas rezultātu ģenerētājs *Google* parādot labākos rezultātus, ko tas ir spējīgs radīt. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka tad, ja tiek izteikts iebildums par atšķirīgu attieksmi pret divu veidu *Google* rezultātiem, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 575. punkta, šī atšķirība arī esot balstīta uz objektīviem un saprātīgiem apsvērumiem.

136 Replikas rakstā apelācijas sūdzības iesniedzēji precizē, ka dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums atkāpjas no konkurences, kura balstīta uz sniegumu, ja tas apdraud sava pakalpojuma kvalitāti un darbojas pretēji savām interesēm.

137 Komisija, *PriceRunner*, *BEUC*, *Foundem*, *Kelkoo*, *VDZ*, *Ladenzeile*, *BDZV* un *Twenga* apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentāciju un norāda, ka apelācijas sūdzības otrais pamats jānoraida kā daļēji nepieņemams, kā arī kā neiedarbīgs un katrā ziņā kā nepamatots.

b) Tiesas vērtējums

138 Ar otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē Vispārējo tiesu, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka Komisija ir pierādījusi, ka attiecīgā rīcība neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

139 Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 166. un 167. punktā atgādināja, ka, lai secinātu, ka pastāv LESD 102. panta pārkāpums, Komisija ir nevis vienkārši atsaukusies uz praksi, kas saistīta ar sviras efektu, bet uzskatījusi, ka ar šāda efekta palīdzību *Google* ir balstījies uz savu dominējošo stāvokli vispārējās meklēšanas tirgū, lai dotu priekšroku savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam produktu salīdzināšanas specializētās meklēšanas tirgū, savās vispārējās rezultātu lapās izceļot šī iepirkšanās pakalpojuma un tā rezultātu novietojumu un attēlojumu attiecībā pret konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem.

140 Pārsūdzētā sprieduma 168. punktā Vispārējā tiesa precizēja, ka strīdīgā lēmuma 344. punktā Komisija ir norādījusi, ka konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultāti var parādīties tikai vispārējos meklēšanas rezultātos, proti, kā zilas saites, ko turklāt *Google* vispārējās rezultātu lapās ir tendence ierindot zemāk ar pielāgojumu algoritmiem, savukārt *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultāti ir labi redzami novietoti šo vispārējo rezultātu lapu augšmalā, attēloti papildinātajā formātā un šie algoritmi tos nevar ierindot zemāk. Vispārējā tiesa piebilda, ka Komisija uzskata, ka šī prakse rada atšķirīgu attieksmi, kas izpaužas kā *Google* priekšrocības nodrošināšana savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam.

141 Pārsūdzētā sprieduma 169.–173. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka strīdīgā lēmuma 7.2.2.–7.2.4. iedaļā Komisija it īpaši ir paskaidrojusi, ka, apvienojoties trim konkrētiem apstākļiem, šīs priekšrocības nodrošināšanas rezultātā vājinās konkurence tirgū. Tā izklāstīja Komisijas analīzi attiecībā uz šiem trim apstākļiem, kas minēti arī pārsūdzētā sprieduma 196. punktā un kas ir, pirmkārt, *Google* vispārējās meklēšanas meklētājprogrammas radītās datplūsmas nozīme salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, otrkārt, lietotāju uzvedība, kad tie veic meklēšanu internetā, un, treškārt, fakts, ka novirzītā datplūsma no *Google* vispārējām rezultātu lapām ir liela daļa no datplūsmas uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem un to nevar efektīvi aizstāt ar citiem avotiem.

142 Pārsūdzētā sprieduma 174. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija nav pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīstot, ka *Google* datplūsmas no tā vispārējās meklēšanas lapām nozīme un tās faktiski neaizstājamais raksturs, ņemot vērā minētā sprieduma 168.–173. punktā atgādinātos konteksta elementus, ir nozīmīgi apstākļi, kas var raksturot uz sniegumu balstītai konkurencei neatbilstošas prakses pastāvēšanu.

143 Pārsūdzētā sprieduma 175. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija nav vienīgi konstatējusi sviras efekta esamību, bet ir arī juridiski kvalificējusi *Google* praksi saistībā ar šo efektu, pamatodamās uz atbilstošiem kritērijiem. Tādējādi tā noteica, ka, pieņemot, ka Komisija ir pienācīgi pierādījusi priekšrocības nodrošināšanu un tās ietekmi, kura ir identificēta, ievērojot attiecīgo tirgu īpašos apstākļus, ko Vispārējā tiesa pārbauda vēlāk, Komisija ir pareizi uzskatījusi, ka šī priekšrocības nodrošināšana neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

144 Pārsūdzētā sprieduma 189. punktā Vispārējā tiesa piebilda, ka šo secinājumu neatspēko *CCIA* argumenti, ka tas, ka strīdīgajā lēmumā netiek formulēts skaidrs juridisks tests, pārkāpj tiesiskās drošības principu. Šajā ziņā minētā sprieduma 195. punktā tā norādīja, ka, protams, šī lēmuma 341. apsvērumā ir izklāstīti iemesli, kādēļ konkrētā prakse neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei, būtībā norādot, ka, pirmkārt, ar šo praksi ir novirzīta datplūsma un, otrkārt, šai praksei var būt pretkonkurences sekas. Tādējādi šajā apsvērumā, to lasot atsevišķi, Komisija secinājumu, ka šī prakse ir novirze no konkurences, kas balstīta uz sniegumu, šķiet, ir izdarījusi no tā, ka šai praksei ir bijusi izstumšanas ietekme.

145 Pārsūdzētā sprieduma 196. punktā Vispārējā tiesa tomēr uzskatīja, ka 341. apsvērums jālasa kopā ar strīdīgā lēmuma 342. apsvērumu, kurā Komisija, "lai pierādītu, kādēļ rīcība ir ļaunprātīga izmantošana un iziet ārpus uz sniegumu balstītas konkurences robežām", ir izklāstījusi, ka ar konkrēto praksi *Google* nodrošina priekšrocību pats savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam par sliktu konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem un ka šai priekšrocības nodrošināšanai ir īpašs konteksts. Šajā pēdējā apsvērumā esot minēti daudzi apstākļi, ko Komisija ir ņēmusi vērā, lai pierādītu, kāpēc attiecīgā prakse ir novirze no konkurences, kas balstīta uz sniegumu, un it īpaši trīs konkrētie kritēriji, kuri izklāstīti strīdīgā lēmuma 7.2.2.–7.2.4. iedaļā un atgādināti minētā sprieduma 170.–173. punktā.

146 Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 197. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijas analīze, kurā konstatēta ļaunprātīga izmantošana ar sviras efekta palīdzību, ļauj izdarīt secinājumu par pārkāpuma pastāvēšanu, balstoties, pirmkārt, uz konkurences tiesību aspektā aizdomīgiem apstākļiem, kādu nav piekļuves atteikuma gadījumos, it īpaši uz nepamatotu atšķirīgu attieksmi, un, otrkārt, uz īpašiem apstākļiem saistībā ar šīs atšķirīgās attieksmes pamatā esošās infrastruktūras raksturu, šajā lietā – datplūsmas no *Google* vispārējās meklēšanas lapām nozīmi un tās faktiski neaizstājamo raksturu.

1) Par otrā pamata pirmo daļu

147 Ar otrā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā kritizē Vispārējo tiesu, ka pārsūdzētā sprieduma 175. un 197. punktā tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka šā sprieduma 169.–174. un 196. punktā minētajiem trim īpašajiem apstākļiem ir nozīme, lai noteiktu, vai attiecīgā rīcība atbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

i) Par pieņemamību

148 Komisija apgalvo, ka otrā pamata pirmā daļa ir nepieņemama. Proti, apelācijas sūdzības iesniedzēji nevarot pirmo reizi Tiesā norādīt, ka šie trīs apstākļi, kas izklāstīti strīdīgā lēmuma 7.2. iedaļā, attiecas nevis uz to, ka attiecīgā rīcība neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei, bet uz to, ka tā varētu ierobežot konkurenci.

149 Lai lemtu par Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību, jānorāda, ka ar otrā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd to daļu no Vispārējās tiesas atbildes uz pirmajā instancē celtās prasības piekto pamatu, kas izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 169.–175. un 197. punktā.

150 Saskaņā ar minētā sprieduma 136. punktā ietverto kopsavilkumu piektā pamata pirmajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka strīdīgajā lēmumā nav identificēti uz sniegumu balstītai konkurencei neatbilstoši elementi *Google* rīcībā, kura izpaužas kā sava interneta meklēšanas pakalpojuma kvalitatīvu uzlabojumu ieviešana.

151 Ar apelācijas sūdzības otrā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd Vispārējās tiesas veikto Savienības tiesību interpretāciju un piemērošanu, kālab pārsūdzētā sprieduma 175. un 197. punktā tā ir konstatējusi, ka Komisija, lai secinātu, ka attiecīgā prakse ir atkāpe no konkurences, kas balstīta uz sniegumu, nav pamatojusies tikai uz izstumšanas ietekmes esamību, kura izriet no šīs prakses.

152 Šajā ziņā jāatgādina, ka atbilstoši Tiesas judikatūrai, ļaujot lietas dalībniekam Tiesā pirmoreiz izvirzīt pamatu, ko tas nebija izvirzījis Vispārējā tiesā, tam tiktu ļauts vērsties Tiesā ar strīdu, kas ir plašāks par to, kurš iesniegts izskatīšanai Vispārējā tiesā. Apelācijas tiesvedībā Tiesas kompetence principā ir ierobežota līdz pārbaudei par Vispārējās tiesas veikto vērtējumu attiecībā uz tajā izskatītajiem pamatiem. Tomēr arguments, kas nav ticis izvirzīts pirmajā instancē, nav jauns pamats, kas nav pieņemams apelācijas stadijā, ja ar to ir tikai paplašināta argumentācija, kas jau tikusi pausta pamatā, kurš bija izvirzīts prasības pieteikumā Vispārējā tiesā (spriedums, 2020. gada 9. decembris, *Groupe Canal* +/Komisija, C-132/19 P, EU:C:2020:1007, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

153 Turklāt apelācijas sūdzības pamatam, lai tas būtu pieņemams, jābūt vērstam uz to, lai panāktu nevis pirmajā instancē apstrīdētā lēmuma atcelšanu, bet gan Vispārējās tiesas sprieduma, kuru tiek lūgts atcelt, atcelšanu, minētajā pamatā ietverot argumentāciju, kas precīzi identificē minētajā spriedumā iespējami pieļautu tiesību kļūdu. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt apelācijas sūdzību, izvirzot pamatus, kuri ir radušies no paša pārsūdzētā sprieduma un kuru mērķis ir kritizēt tā pamatotību no tiesību viedokļa (spriedums, 2022. gada 25. janvāris, Komisija/*European Food* u.c., C-638/19 P, EU:C:2022:50, 77. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

154 Šajā lietā – pretēji tam, ko apgalvo Komisija, – argumenti, kurus apelācijas sūdzības iesniedzēji izvirzījuši otrā pamata pirmajā daļā, ir cieši saistīti ar pirmajā instancē iesniegtajā prasības pieteikumā izklāstīto piekto pamatu, ar kuru apstrīdēti konstatējumi, kas norādīti strīdīgā lēmuma 341. un turpmākajos apsvērumos, saskaņā ar kuriem attiecīgā prakse neietilpst uz sniegumu balstītas konkurences jomā, un, tā kā šo argumentu mērķis ir pierādīt, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 175. un 197. punktā uzskatīdama, ka Komisija ir juridiski kvalificējusi attiecīgo praksi, kas saistīta ar sviras efektu, pamatojoties uz atbilstošiem kritērijiem, šie argumenti ir šī pamata paplašinājums, nevis jauns pamats, kas pirmo reizi būtu izvirzīts apelācijas tiesvedībā.

155 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēji ne tikai atkārto pirmajā instancē izvirzītos argumentus, bet arī apgalvo, ka Vispārējā tiesa, atbildot uz šiem argumentiem, pārsūdzētajā spriedumā ir pieļāvusi tiesību kļūdu. Tādējādi, lai gan daļa no apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācijas, kā norāda Komisija, pirmo reizi ir izvirzīta Tiesā, tomēr tā ir radusies no pārsūdzētā sprieduma paša.

156 Tātad otrā pamata pirmā daļa ir pieņemama.

ii) Par lietas būtību

157 Pārsūdzētā sprieduma 164. un 165. punktā atgādinājusi, ka ar LESD 102. pantu dominējošam uzņēmumam nav aizliegts izmantot sviras efektu kā tādu un ka īpašās dominējošā uzņēmuma atbildības materiālā piemērošanas joma jāizvērtē, ņemot vērā katrai lietai raksturīgos apstākļus un pierādot konkurences pavājināšanos, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 166.–175. punktā nosprieda, ka strīdīgajā lēmumā Komisija nav tikai konstatējusi šādu sviras efektu, bet ir juridiski kvalificējusi *Google* praksi, kas papildina šo efektu, pamatodamās uz atbilstošiem kritērijiem, līdz ar to tā nav pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka konkrētā rīcība, ko veido tas, ka *Google* nodrošina priekšrocību savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam, neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

158 Tāpat pārsūdzētā sprieduma 195.–197. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija ir nevis izsecinājusi ļaunprātīgu rīcību ar sviras efekta palīdzību no izstumšanas ietekmes, kas izriet no šīs prakses, bet ir balstījusi savu analīzi, pirmkārt, uz elementiem, kuri no konkurences tiesību viedokļa ir aizdomīgi, it īpaši uz nepamatotu atšķirīgu attieksmi, un, otrkārt, uz nozīmīgiem īpašiem apstākļiem saistībā ar tās infrastruktūras raksturu, kas ir šīs atšķirīgās attieksmes pamatā, un tas tai faktiski ir ļāvis secināt, ka pastāv LESD 102. panta pārkāpums.

159 Runājot par īpašajiem apstākļiem, kurus Komisija ir izmantojusi strīdīgajā lēmumā un kuri izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 169.–173. punktā, pirmais no šiem apstākļiem attiecās uz *Google* vispārējās meklēšanas meklētājprogrammas radītās datplūsmas nozīmi salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Vispārējā tiesa it īpaši norādīja, ka Komisija ir paskaidrojusi, ka šī datplūsma ļauj gūt labumu no pozitīva tīkla efekta ar to, ka jo interneta lietotāji vairāk apmeklē salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu, jo pieaug tā piedāvājumu piemērotība un izmantojamība un tirgotāji vairāk sliecas to izmantot. Tā piebilda, ka šīs datplūsmas zaudēšana var novest pie negatīva mijiedarbības cikla un galu galā pie iziešanas no tirgus.

160 Otrais apstāklis bija lietotāju rīcība, veicot meklēšanu internetā. Vispārējā tiesa tostarp norādīja, ka Komisija ir precizējusi, ka šie lietotāji principā pievērš uzmanību trim līdz pieciem pirmajiem meklēšanas rezultātiem un nemaz nepievērš uzmanību vai pievērš nelielu uzmanību nākamajiem rezultātiem, it īpaši rezultātiem uzreiz zem ekrānā redzamās daļas, un ka lietotāji parasti prezumē, ka visredzamākie rezultāti ir arī vispiemērotākie, un tas nav atkarīgs no to faktiskās piemērotības.

161 Trešais apstāklis bija novirzītās datplūsmas ietekme. Vispārējās tiesas ieskatā Komisija ir uzsvērusi, ka šī datplūsma ir liela daļa no datplūsmas uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem un to nevar efektīvi aizstāt ar citiem avotiem, tajā skaitā teksta sludinājumiem, mobilajām lietotnēm, tiešo datplūsmu, pāradresēšanu uz partneru vietnēm, sociālajiem tīkliem vai citām meklētājprogrammām.

162 Kā iziet no pārsūdzētā sprieduma 174. un 197. punkta, Vispārējā tiesa ir uzskatījusi, ka Komisija nav pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīstot, ka *Google* datplūsmas no tā vispārējās meklēšanas lapām nozīme un tās faktiski neaizstājamais raksturs, ņemot vērā šā sprieduma 168.–173. punktā atgādinātos konteksta elementus, ir nozīmīgi apstākļi, kas var raksturot uz sniegumu balstītai konkurencei neatbilstošas prakses pastāvēšanu.

163 Lai novērtētu, vai izklāstītajos Vispārējās tiesas apsvērumos ir pieļauta tiesību kļūda, kā to apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēji, jāatgādina, ka, lai gan dominējošā stāvoklī esošajiem uzņēmumiem ir īpaša atbildība ar savu rīcību neapdraudēt efektīvu un neizkropļotu konkurenci iekšējā tirgū, ar

LESD 102. pantu par pārkāpumu ir atzīta nevis pati dominējošā stāvokļa esamība, bet gan tikai tā ļaunprātīga izmantošana (spriedums, 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 128. punkts un tajā minētā judikatūra).

164 Proti, LESD 102. panta nolūks nav nedz liegt uzņēmumiem ar savu sniegumu iegūt dominējošu stāvokli vienā vai vairākos tirgos, nedz nodrošināt, lai konkurējoši uzņēmumi, kas ir mazāk efektīvi nekā dominējošajā stāvoklī esošie uzņēmumi, paliktu tirgū. Gluži pretēji – uz sniegumu balstīta konkurence jau pēc definīcijas var izraisīt mazāk efektīvu un līdz ar to patērētājiem mazāk interesantu – it īpaši no cenu, produkcijas, izvēles, kvalitātes vai jauninājumu viedokļa – konkurējošo uzņēmumu izzušanu no tirgus vai to izstumšanu (spriedums, 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 126. un 127. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

165 Lai konkrētā gadījumā varētu uzskatīt, ka rīcība ir kvalificējama kā "dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana" LESD 102. panta izpratnē, parasti jāpierāda, ka, izmantojot līdzekļus, kas neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei starp uzņēmumiem, šīs rīcības faktiskās vai potenciālās sekas ir šīs konkurences ierobežošana, izstumjot vienlīdz efektīvos konkurējošos uzņēmumus no attiecīgā tirgus vai attiecīgajiem tirgiem, vai traucējot šo uzņēmumu attīstību šajos tirgos, ņemot vērā, ka šie tirgi var būt gan tie, kuros ir ieņemts dominējošais stāvoklis, gan saistītie vai blakustirgi, kuros minētajai rīcībai var būt faktiskas vai potenciālas sekas (spriedums, 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 129. punkts un tajā minētā judikatūra).

166 Šī pierādīšana, kas var ietvert dažādu vērtējuma skalu izmantošanu atkarībā no konkrētā gadījumā aplūkotās rīcības veida, tomēr katrā gadījumā ir jāizdara, izvērtējot visus attiecīgos faktiskos apstākļus, – gan tos, kas attiecas uz pašu rīcību, aplūkoto tirgu vai tirgiem, vai arī uz konkurences darbību tajā vai tajos. Turklāt minētajai pierādīšanai jābūt vērstai uz to, lai, pamatojoties uz precīziem un konkrētiem vērtēšanas elementiem un pierādījumiem, konstatētu, ka minētajai rīcībai ir vismaz spēja radīt izstumšanas ietekmi (spriedums, 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 130. punkts un tajā minētā judikatūra).

167 Papildus rīcībai, kuras faktiskās vai potenciālās sekas ir uz sniegumu balstītas konkurences ierobežošana, izstumjot vienlīdz efektīvos konkurējošos uzņēmumus no attiecīgā tirgus vai attiecīgajiem tirgiem, kā "dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu" var kvalificēt arī rīcību, attiecībā uz kuru ir pierādīts, ka tās faktiskās vai potenciālās sekas vai pat tās mērķis iepriekšējā posmā ir, īstenojot šķēršļus ienākšanai tirgū vai izmantojot bloķēšanas pasākumus vai citus uz sniegumu balstītai konkurencei pretējus līdzekļus, panākt, lai potenciāli konkurējošie uzņēmumi nespētu pat ienākt šajā tirgū vai šajos tirgos, un tādējādi traucēt konkurences attīstību tajos, kaitējot patērētājiem, ierobežojot tajos alternatīvu preču vai pakalpojumu izstrādi un attīstību vai arī inovācijas (spriedums, 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 131. punkts un tajā minētā judikatūra).

168 No šīs judikatūras izriet, ka starp nozīmīgajiem faktiskajiem apstākļiem ir ne tikai tie, kas attiecas uz pašu rīcību, bet arī apstākļi attiecībā uz konkrēto tirgu vai tirgiem vai konkurences darbību tajā vai tajos. Tādējādi apstākļi, kas attiecas uz kontekstu, kādā tiek īstenota dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma rīcība, tādi kā attiecīgās nozares raksturiezīmes, jāuzskata par nozīmīgiem.

169 Jākonstatē, ka pārsūdzētā sprieduma 169.–173. punktā izklāstītie īpašie apstākļi ir tā konteksta elementi, kurā darbojas *Google* vispārējās meklēšanas meklētājprogramma un produktu salīdzināšanas pakalpojumi un kurā ir tikusi īstenota attiecīgā rīcība.

170 It īpaši, pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēji, šie apstākļi nav saistīti tikai ar attiecīgās prakses sekām vai elementiem, kas tikai veido šīs prakses kontekstu, bet gan, kā Vispārējā tiesa norādījusi pārsūdzētā sprieduma 174. punktā, var raksturot uz sniegumu balstītai konkurencei neatbilstošas prakses pastāvēšanu.

171 Proti, minētie apstākļi ir bijuši nozīmīgi, lai juridiski kvalificētu attiecīgo praksi – t.i., pirmkārt, *Google* specializēto rezultātu tādu novietošanu un attēlošanu savās vispārējās rezultātu lapās, kas ir labvēlīgāka nekā konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātu novietošana un attēlošana, un, otrkārt, konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultātu vienlaicīgu zemāku ierindošanu ar pielāgojumu algoritmu palīdzību –, jo tie ir ļāvuši nostādīt šo praksi abu attiecīgo tirgu un konkurences darbības šajos tirgos kontekstā un tādējādi varējuši pierādīt, ka potenciālā izstumšanas ietekme lejupējā tirgū, proti, produktu salīdzināšanas specializētās meklēšanas tirgū, un *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma panākumi šajā tirgū kopš minētās prakses, kas norādīta strīdus lēmumā, ieviešanas, tātad bija saistīti nevis ar šī pakalpojuma nopelniem, bet gan ar šo pašu praksi, ko papildināja konkrētie norādītiem apstākļi.

172 Tādējādi Vispārējā tiesa attiecīgās rīcības analīzi, lai noteiktu, vai tā neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei, nekādi nav sajaukusi ar šīs rīcības seku analīzi. Gluži pretēji – kā ģenerāladvokāte būtībā norādījusi secinājumu 143. punktā, no pārsūdzētā sprieduma 168.–175. punktā ietvertajiem apsvērumiem izriet, ka Vispārējā tiesa ir rūpīgi izvērtējusi jautājumu, vai strīdīgajā lēmumā Komisija, nepieļaujot kļūdu, varējusi uzskatīt, ka strīdīgā prakse, nevis tikai tās sekas, var tikt juridiski kvalificēta kā prakse, kas neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

173 No iepriekš minētā izriet, ka pārsūdzētā sprieduma 175. un 197. punktā nav pieļauta neviena tiesību kļūda.

174 Līdz ar to otrā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

2) Par otrā pamata otro un trešo daļu

175 Ar otrā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē Vispārējo tiesu, ka attiecībā uz novirzi no konkurences, kas balstīta uz sniegumu, līdzekļiem, tā ir izmantojusi pamatojuma elementus, kas nebija ietverti strīdīgajā lēmumā, un tādējādi aizstājusi Komisijas argumentāciju ar savu argumentāciju, šādi pieļaujot tiesību kļūdu. Šie papildu pamatojuma elementi attiecoties, pirmkārt, uz "superdominējošo" uzņēmumu juridiskā vērtējuma stingrāku kritēriju (pārsūdzētā sprieduma 180., 182. un 183. punkts), otrkārt, uz vērtējumu, saskaņā ar kuru, ņemot vērā principā atvērto *Google* meklētājprogrammas infrastruktūru, tas, ka daži tā paša specializētās meklēšanas rezultāti tiek privileģēti salīdzinājumā ar konkurējošiem meklēšanas rezultātiem, ir anomālija (176.–184. punkts) un, treškārt, vērtējums, atbilstoši kuram attiecīgā rīcība ir diskriminējoša (71., 124., 237., 240., 279. un 284.–289. punkts).

176 Ar otrā pamata trešo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka katrā ziņā šie papildu pamatojuma elementi esot juridiski kļūdaini.

177 Pirmām kārtām, jāizvērtē apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācija, ar kuru tie otrā pamata otrajā daļā apgalvo, ka pārmestās rīcības kvalificēšana par tādu, kas veido diskriminējošu attieksmi, nav ietverta strīdīgajā lēmumā, un trešajā daļā apgalvo, ka šī kvalifikācija katrā ziņā ir kļūdaina.

178 Pirmkārt, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācijai, kurā ietverta atsauce uz pārsūdzētā sprieduma 71., 124., 237., 240., 279., 284.–289. un 316. punktu, no šiem punktiem neizriet, ka Komisijas veiktajai attiecīgās rīcības kvalifikācijai Vispārējā tiesa būtu pievienojusi kādu kvalifikāciju.

179 Proti, no vienas puses, pārsūdzētā sprieduma 71. un 124. punktā Vispārējā tiesa nav veikusi šīs rīcības kvalificēšanu. Pirmajā no šiem punktiem tā ir vienīgi rezumējusi strīdīgā lēmuma rezolutīvās daļas 3. pantā formulēto rīkojumu par izbeigšanu un atturēšanos. Otrajā punktā tā ir paziņojusi veidu, kādā tā izvērtēs prasītāju argumentāciju, norādot, ka tā veiks pārbaudi par atšķirīgās attieksmes, kura ir pamatā Komisijas veiktajai kvalifikācijai, tai atzīstot priekšrocības radīšanu, faktisko raksturu, proti, vai pastāv diskriminācija, ko *Google* ir ieviesis par labu savam specializētās meklēšanas pakalpojumam.

180 No otras puses, no pārsūdzētā sprieduma 237., 240., 279. un 284.–289. punkta izriet, ka Vispārējā tiesa ir izvērtējusi Komisijas veikto attiecīgās rīcības kvalifikāciju. Tādējādi minētajā 237. un 240. punktā Vispārējā tiesa, pamatojoties uz strīdīgo lēmumu, būtībā apstiprināja Komisijas vērtējumu, saskaņā ar kuru konkrētā prakse, kas izpaužas kā pozitīvas diskriminācijas darbības attieksmē pret *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultātiem, ir neatkarīga ļaunprātīgas izmantošanas ar sviras efekta palīdzību forma dominētajā tirgū, ko raksturo ievērojami iekļūšanas šķēršļi, proti, vispārējās meklēšanas pakalpojumu tirgū. Turklāt minētajā 279. un 284.–289. punktā Vispārējā tiesa izvērtēja Komisijas konstatēto atšķirīgo attieksmi, it īpaši attiecībā uz *Product Universals* novietojumu un attēlojumu, lai pārbaudītu, vai Komisija varēja pamatoti secināt, ka pastāv diskriminācija. Pārsūdzētā sprieduma 316. punkts ietilpst šā sprieduma daļā, kas veltīta šim vērtējumam par *Shopping Units*.

181 Tādējādi no šiem apelācijas sūdzības iesniedzēju minētajiem punktiem, kuri tos citē, tos nodalot no citiem Vispārējās tiesas argumentācijas daļā, kurā tie ietilpst, ietvertajiem punktiem, skaidri izriet, ka Vispārējā tiesa ir balstījusi savu argumentāciju uz strīdīgo lēmumu un apstiprinājusi Komisijas izmantoto kvalifikāciju, nepievienojot jaunu kvalifikāciju, kurai nebūtu pamata šajā lēmumā.

182 Otrkārt, jāpārbauda, vai, kā apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēji, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka pastāv diskriminācija, bet nekonstatējot, ka *Google* ir izrādījis patvaļīgu atšķirīgu attieksmi.

183 Kā būtībā izriet no pārsūdzētā sprieduma 168.–174., 237., 240., 279. un 284.–289. punkta, Vispārējā tiesa vispirms norādīja, ka saskaņā ar Komisijas viedokli konkrētā rīcība izpaudās tādējādi, ka salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultāti attēlojuma un novietojuma ziņā vispārējās rezultātu lapās tika apstrādāti atšķirīgi atkarībā no tā, vai tie nāk no *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma vai konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, un tas radīja atšķirīgu attieksmi, *Google* nodrošinot priekšrocību savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam.

184 Turpinājumā Vispārējā tiesa uzsvēra, ka, tā kā bija iestājušies Komisijas minētie trīs konkrētie apstākļi, Komisija uzskatīja, ka šī priekšrocības nodrošināšana var izraisīt konkurences pavājināšanos tirgū un ka no tiesību viedokļa to var kvalificēt kā rīcību, kas neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

185 Visbeidzot – Vispārējā tiesa uzskatīja, ka konkrētā rīcība tika īstenota, izmantojot sviras efektu, kas izpaudās tādējādi, ka *Google* izmantoja dominējošo stāvokli vispārējas meklēšanas internetā pakalpojumu augšupējā tirgū, ko raksturo ievērojami iekļūšanas šķēršļi, lai iegūtu konkurences priekšrocības specializētās meklēšanas pakalpojumu lejupējā tirgū, kurā *Google* nebija šāda stāvokļa, tā nodrošinot priekšrocību savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam.

186 Jāprecizē, ka vispārīgi nevar uzskatīt, ka dominējošs uzņēmums, kas savām precēm vai pakalpojumiem piemēro labvēlīgāku attieksmi nekā tā, ko tas piemēro konkurentiem, neatkarīgi no lietas apstākļiem rīkojas, novirzoties no konkurences, kas balstīta uz sniegumu.

187 Tomēr šajā lietā Vispārējā tiesa, apstiprinādama Komisijas analīzi, ir ne tikai norādījusi, ka attiecībā uz savu salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu *Google* ir izrādījis šādu labvēlīgāku attieksmi, bet ir arī konstatējusi, ka, ņemot vērā augšupējā tirgus raksturiezīmes un konkrētos norādītos apstākļus, attiecīgā rīcība ar tās divās sastāvdaļām, proti, *Google* rezultātu izcelšanu un konkurējošo uzņēmumu rezultātu zemāku ierindošanu, ir diskriminējoša un neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

188 Attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentāciju, ar kuru tie būtībā norāda uz *Google* nespēju parādīt trešo personu specializētos rezultātus, kuriem ir tāda pati uzticamība un kvalitāte kā tā paša rezultātiem, šī argumentācija ir jānoraida, piemērojot šā sprieduma 61. punktā atgādināto judikatūru, jo apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd Vispārējās tiesas veikto faktu vērtējumu, nenorādot uz sagrozīšanu.

189 Tāpat jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācija, ar kuru tie, atsaucoties uz pārsūdzētā sprieduma 285. un 575. punktu, apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav izmantojusi saskanīgu pieeju, definējot divus elementus, pret kuriem esot tikusi īstenota diskriminējoša attieksme.

190 Vispārējā tiesa it īpaši pārsūdzētā sprieduma 285. punktā norādīja, ka *Google* ieviestā atšķirīgā attieksme izpaužas rezultātu izcelsmē, proti, atkarībā no tā, vai tie nāk no konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem vai no *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma, un *Google* nodrošina priekšrocības pēdējam minētajam pakalpojumam attiecībā pret [konkurentu pakalpojumiem], nevis viena veida rezultātiem attiecībā pret cita veida rezultātiem atkarībā no to satura.

191 Pārsūdzētā sprieduma 575. punktā, analizējot objektīvo pamatojumu, Vispārējā tiesa, protams, uzskatīja, ka Komisija ir vēlējusies tikai to, lai novietojuma un attēlojuma ziņā būtu vienlīdzīga attieksme pret abiem *Google* rezultātu veidiem. Tomēr no Vispārējās tiesas argumentācijas daļas, kurā minēts šis punkts, it īpaši no minētā sprieduma 574. un 576. punkta izriet, ka Komisija ir iebildusi pret to, ka pret rezultātiem, kas nāk no konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, *Google* nav piemērojis tādu pašu attieksmi kā pret saviem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultātiem. Tādējādi minētā sprieduma 575. punktā minētā atsauce uz "abiem *Google* rezultātu veidiem" ir pārrakstīšanās kļūda, jo Vispārējā tiesa turklāt vairākkārt minēja, ka *Google* rīcība ir izpaudusies kā atšķirīgas attieksmes piemērošana pret rezultātiem atkarībā no to izcelsmes, nevis satura.

192 Līdz ar to pārsūdzētajā spriedumā sniegtā diskriminācijas priekšmeta definīcija nav nekonsekventa un Vispārējai tiesai nevar pārmest, ka tā būtu pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka attiecīgā rīcība var tikt kvalificēta kā diskriminējoša un ka tā neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

193 Šādos apstākļos jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācija, ar kuru tie otrā pamata otrajā daļā apgalvo, ka pārmestā rīcības kvalificēšana par diskriminējošu attieksmi nav ietverta strīdīgajā lēmumā, un otrā pamata trešajā daļā apgalvo, ka šī kvalifikācija katrā ziņā ir kļūdaina.

194 Otrām kārtām, apelācijas sūdzības iesniedzēji otrā pamata otrajā daļā norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 176.–184. punktā Vispārējā tiesa ir izvirzījusi divus papildu apsvērumus, kas nebija ietverti strīdīgajā lēmumā, proti, pirmkārt, stingrāku juridiskā vērtējuma kritēriju attiecībā uz "superdominējošiem" uzņēmumiem un, otrkārt, apstākli, ka, ņemot vērā *Google* meklētājprogrammas principā atvērto infrastruktūru, priekšrokas nodrošināšana dažiem *Google* specializētās meklēšanas rezultātiem salīdzinājumā ar konkurentu meklēšanas rezultātiem ir anomālija. Otrā pamata trešajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka šie apsvērumi katrā ziņā nav pamatoti.

195 Šajā ziņā ir taisnība, ka pārsūdzētā sprieduma 176.–184. punktā Vispārējā tiesa ir izvirzījusi apsvērumus, kas neizriet no strīdīgā lēmuma pamatojuma. Tā tas ir attiecībā uz apsvērumiem par *Google* rīcības anomāliju un superdominējošo stāvokli vispārējās meklēšanas tirgū, kā arī apsvērumiem par nediskriminējošas attieksmes pienākumu, kas izriet no Regulas 2015/2120 noteikumiem.

196 Tomēr, lai gan vienīgie apsvērumi, kurus Vispārējā tiesa ir tieši norādījusi kā tādus, kas izteikti *ad abundantiam*, ir tie, kas ietverti pārsūdzētā sprieduma 180. punktā, pārsūdzētā sprieduma 176.–179. un 181.–184. punktā ietvertie apsvērumi arī ir formulēti *ad abundantiam*.

197 Proti, pārsūdzētā sprieduma 175. un 185. punktā Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja – pieņemot, ka Komisija ir pienācīgi pierādījusi priekšrocības nodrošināšanu un tās sekas, kas identificētas, ņemot vērā attiecīgajiem tirgiem raksturīgos apstākļus, šī iestāde ir pamatoti uzskatījusi, ka šī priekšrocības nodrošināšana ir novirze no konkurences, kas balstīta uz sniegumu. Šajā minētā sprieduma 185. punkta beigās izdarītajā secinājumā ir atsauce tikai uz minētā sprieduma 170.–173. punktā ietvertajiem apsvērumiem, neparedzot atsauci uz papildu apsvērumiem, kurus Vispārējā tiesa ir formulējusi šā sprieduma 176.–184. punktā un kurus kritizē apelācijas sūdzības iesniedzēji.

198 Turklāt, kā izriet no šā sprieduma 192. punkta, šie apsvērumi nebija nepieciešami, lai apstiprinātu vērtējumu, saskaņā ar kuru attiecīgā rīcība juridiski varēja tikt uzskatīta par tādu, kas neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei.

199 Tādējādi otrā pamata otrajā un trešajā daļā izvirzītie apelācijas sūdzības iesniedzēju iebildumi, ar kuriem tie kritizē pārsūdzētā sprieduma 176.–184. punktu, jānoraida kā neiedarbīgi, un līdz ar to šīs abas daļas jānoraida kopumā.

200 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos motīvus, otrais pamats ir jānoraida kopumā.

3. Par trešo pamatu

201 Ar trešo pamatu, kas sastāv no trim daļām, apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdas, analizējot cēloņsakarību starp apgalvoto ļaunprātīgo izmantošanu un tās iespējamajām sekām.

202 Ar trešā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa šajā lietā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 377.–379. punktā uzskatīdama, ka pienākums veikt hipotētisku analīzi ir *Google*, nevis Komisijai. Ar trešā pamata otro daļu tie norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, minētā sprieduma 374., 376. un 525. punktā nospriezdama, ka hipotētiskais scenārijs attiecībā uz ļaunprātīgu izmantošanu, kas sastāv no divu likumīgu prakšu kombinācijas, prasa šo divu prakšu izbeigšanu. Ar trešā pamata trešo daļu tie apgalvo, ka Vispārējās tiesas kļūdainā pieeja attiecībā uz to, kas būtu pareizs hipotētiskais scenārijs, ir padarījusi par spēkā neesošu tās pārsūdzētā sprieduma 572. punktā veikto vērtējumu par attiecīgās rīcības objektīvu pamatojumu un sekām.

a) Par pieņemamību

203 *BEUC*, *VDZ*, *Ladenzeile* un *BDZV* norāda, ka trešais pamats ir nepieņemams. Tās apgalvo, ka ar to apelācijas sūdzības iesniedzēji tiecas apšaubīt Vispārējās tiesas veikto pierādījumu, it īpaši divu hipotētisko scenāriju, kurus tie bija iesnieguši administratīvā procesa laikā, vērtējumu vai vienīgi atkārto argumentus, kas jau bija izklāstīti Vispārējā tiesā. Savukārt, formāli neizvirzot iebildi par nepieņemamību, Komisija norāda, ka Vispārējās tiesas vērtējums attiecībā uz šiem hipotētiskajiem scenārijiem ir galīgi veikts pārsūdzētā sprieduma 369.–376. punktā, jo apelācijas sūdzības iesniedzēji nav izteikuši nekādus apgalvojumus par sagrozīšanu.

204 Replikas rakstā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka trešais pamats ir pieņemams. Tie precizē, ka kritika, ko tie izsaka šī pamata ietvaros, attiecas uz Vispārējās tiesas kļūdaino vērtējumu attiecībā uz hipotētiskās analīzes juridisko koncepciju īpašajā tādas rīcības kontekstā, kas ietver vairākas prakses, kuru kombinētā iedarbība apdraud uz sniegumu balstītu konkurenci, un šis vērtējums radot tiesību kļūdu.

205 Pirmām kārtām, jānorāda, kā atgādināts šā sprieduma 61. punktā, ka Tiesas kompetence izskatīt apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas pieņemtu nolēmumu ir ierobežota ar tiesību jautājumiem, jo faktu un pierādījumu vērtējums, izņemot to sagrozīšanas gadījumus, nav jautājums, kas pakļauts pārbaudei Tiesā.

206 Jautājumi, pirmkārt, par to, vai Komisijai ir sistemātisks pienākums veikt hipotētisku analīzi lietās, kurām piemērojams LESD 102. pants, un, otrkārt, kādiem kritērijiem jāatbilst hipotētiskajam scenārijam, lai tas varētu atspoguļot to, kas būtu noticis apgalvotās ļaunprātīgās izmantošanas neesamības situācijā tādas rīcības konkrētajā gadījumā, ko veido vairākas prakses, kuru kombinētā iedarbība rada uz sniegumu balstītas konkurences apdraudējumu, ir tiesību jautājumi, kurus Tiesa var pārbaudīt apelācijas tiesvedībā.

207 Otrām kārtām, kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd to, kā Vispārējā tiesa interpretējusi vai piemērojusi Savienības tiesības, tad pirmajā instancē izskatītos tiesību jautājumus var no jauna izskatīt apelācijas tiesvedībā. Proti, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs nevarētu šādi pamatot savu apelāciju ar pamatiem un argumentiem, kas jau tikuši izmantoti Vispārējā tiesā, apelācijas tiesvedība daļēji zaudētu savu jēgu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 19. oktobris, *Aquino*/Parlaments, C-534/22 P, EU:C:2023:802, 69. un 70. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

208 Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzēji nevis atkārto pirmajā instancē izvirzītos argumentus, bet apgalvo, ka Vispārējā tiesa, atbildot uz šiem argumentiem, pārsūdzētajā spriedumā ir pieļāvusi tiesību kļūdas.

209 No tā izriet, ka trešais pamats ir pieņemams.

b) Par lietas būtību

1) Par trešā pamata pirmo daļu

i) Lietas dalībnieku argumenti

210 Ar trešā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 377.–379. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka pienākums veikt hipotētisku analīzi ir *Google*, jo Komisija bija konstatējusi potenciālas, nevis reālas pretkonkurences sekas. Tā kā Komisija nav veikusi hipotētisku analīzi, tās apgalvojumi par iespējami ļaunprātīgās rīcības pretkonkurences sekām paliekot abstrakti, jo neesot atsauces pamata, kas ļautu novērtēt šīs sekas.

211 Ar pirmo iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa ir prettiesiski atkāpusies no strīdīgā lēmuma, uzskatīdama, ka tajā ir konstatētas potenciālas, nevis reālas pretkonkurences sekas. Proti, šī lēmuma 462. apsvērumā Komisija esot apstiprinājusi, ka apgalvotā ļaunprātīgā izmantošana bija radījusi reālas, nevis tikai potenciālas sekas, jo konkrētā rīcība bija izraisījusi datplūsmas no *Google* vispārējās meklēšanas lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem samazināšanos. Turklāt Vispārējā tiesa pati arī esot balstījusies uz šīm reālajām sekām uz datplūsmu, pārsūdzētā sprieduma 519. punktā secināma, ka attiecīgajai rīcībai ir bijusi spēja ierobežot konkurenci. Līdz ar to, pastāvot šādām reālām pretkonkurences sekām, Komisijai esot bijis jāveic hipotētiska analīze.

212 Ar otro iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka neatkarīgi no jautājuma par to, vai attiecīgās rīcības sekas bija reālas vai potenciālas, jebkāds to vērtējums esot prasījis, lai Komisija veiktu hipotētisku analīzi, jo šāda analīze ir raksturīga cēloņsakarības jēdzienam.

213 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, pirmām kārtām, ka Savienības tiesa ir vairākkārt apstiprinājusi, ka Komisijai ir jāveic hipotētiska analīze LESD 101. panta kontekstā, tādējādi neesot nekāda saprātīga pamata, lai piemērotu citādu pieeju LESD 102. panta kontekstā.

214 Otrām kārtām, apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka paziņojuma Norādījumi par Komisijas prioritātēm, piemērojot [LESD 102.] pantu dominējošu uzņēmumu ļaunprātīgai, izslēdzošai rīcībai (OV 2009, C 45, 7. lpp.), 21. punkts apstiprina, ka prezumēta ļaunprātīgā rīcība parasti būtu jāvērtē, pamatojoties uz atbilstošu hipotētisko scenāriju.

215 Trešām kārtām, apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka pretēji tam, kas izriet no pārsūdzētā sprieduma 377. punkta, šajā lietā pastāvēja hipotētiski scenāriji, kas balstīti uz faktiskiem kontekstiem, proti, līdzīgu tirgu attīstību dalībvalstīs, kurās Komisija nav konstatējusi ļaunprātīgu izmantošanu. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka, pat nepastāvot šādiem scenārijiem, Komisija nevarot tikt atbrīvota no pienākuma veikt hipotētisku analīzi, lai tā pamatoti paskaidrotu, kāda būtu ticama situācija bez apgalvotās ļaunprātīgās izmantošanas. Tādējādi šajā lietā hipotētiskā scenārija "objektīvas analīzes" neesamībai būtu bijis jābūt pietiekamam pamatam, lai atceltu strīdīgo lēmumu.

216 Replikas rakstā apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd savu iebildumu neiedarbīgumu, ko izvirzījusi Komisija. Atbildot uz pēdējās minētās argumentāciju, kas attiecas, pirmkārt, uz datplūsmas uz *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu neapstrīdētu pieaugumu, uz kuru balstās arī konstatējums par attiecīgās rīcības pretkonkurences sekām, otrkārt, uz pārsūdzētā sprieduma 377. un 378. punkta *ad abundantiam* raksturu un, treškārt, uz *Google* vispārējo meklēšanas rezultātu klasificēšanas algoritmu ietekmes uz datplūsmu neapstrīdēto raksturu, ko Vispārējā tiesa ir konstatējusi minētā sprieduma 393. punktā, apelācijas sūdzības iesniedzēji vispirms apgalvo, ka, tā kā ir konstatēts, ka attiecīgā rīcība ir izraisījusi gan datplūsmas samazināšanos, gan pieaugumu, samazināšanās apstrīdēšana ir pietiekama, lai atspēkotu konstatējumu par pieaugumu. Turpinājumā apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd, ka Vispārējās tiesas šī paša sprieduma 377.–379. punktā izklāstītie motīvi būtu formulēti *ad abundantiam*, un apgalvo, ka šie motīvi ietver pamatojuma sniegšanai nepieciešamos elementus. Visbeidzot apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 393. punkts ir tieši apelācijas sūdzībā norādītās kļūdas daļa, jo tas pierāda, ka datplūsmas uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem samazināšanos Vispārējā tiesa ir attiecinājusi nevis uz attiecīgo rīcību kā abu prakšu kombināciju, bet tikai uz vienu no šīm praksēm, proti, vispārējo rezultātu klasificēšanas algoritmu izmantošanu.

217 Komisija, *PriceRunner*, EBTA Uzraudzības iestāde, *BEUC*, *Kelkoo*, *VDZ*, *Ladenzeile*, *BDZV* un *Twenga* apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentāciju un norāda, ka trešā pamata pirmā daļa ir neiedarbīga vai katrā ziņā nepamatota.

ii) Tiesas vērtējums

218 Pārsūdzētā sprieduma 377.–379. punkts, kas apstrīdēti trešā pamata pirmajā daļā, attiecas uz Vispārējās tiesas analīzi par cēloņsakarību starp attiecīgo rīcību un datplūsmas no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem samazināšanos.

219 Attiecībā uz pirmo iebildumu jānorāda, ka strīdīgā lēmuma 426. apsvērums ir ietverts šī lēmuma 7.2. iedaļā par attiecīgo rīcību un attiecas uz šīs rīcības ietekmes uz datplūsmu no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem analīzi, ko Komisija veica minētā lēmuma 7.2.3.2. iedaļā. Komisija tajā konstatēja datplūsmas samazināšanos katrā no 13 EEZ valstīm, kurās šī prakse tika īstenota.

220 Savukārt attiecīgās rīcības seku, kuras Komisija kvalificēja kā potenciālas pretkonkurences sekas, kas var ietekmēt attiecīgo tirgu konkurences struktūru, analīzi Komisija veica strīdīgā lēmuma 7.3. iedaļā. Šīs potenciālās sekas, kā norādīts pārsūdzētā sprieduma 451. punktā, veido risks, ka konkurējošie salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumi pārtrauks darbību, kā arī negatīva ietekme uz inovāciju un patērētāju iespēju piekļūt visefektīvākajiem pakalpojumiem.

221 Līdz ar to apstākļi par izmaiņām datplūsmā no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, kā arī uz tā salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu, bija nevis Komisijas konstatētās reālās pretkonkurences sekas, bet gan konkrēti pierādījumi, uz kuriem bija balstīts konstatējums par attiecīgās rīcības potenciālajām pretkonkurences sekām. Proti, kā izriet arī no pārsūdzētā sprieduma 445.–450. un 454. punkta, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka pēc analīzes attiecībā uz vairākiem laikposmiem veikšanas un ar argumentētu pamatojumu Komisija, pamatojoties uz konkrētiem pierādījumiem par izmaiņām datplūsmā no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem un uz tā salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu, kā arī uz šīs datplūsmas daļu visā

konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu datplūsmā, ir secinājusi, ka produktu salīdzināšanas pakalpojumu tirgos pastāv potenciālas pretkonkurences sekas. Šādi rīkodamās, Vispārējā tiesa nav atkāpusies no strīdīgā lēmuma, jo šajā lēmumā konstatētās pretkonkurences sekas joprojām bija potenciālas, lai gan tās bija izsecinātas no konkrētiem apstākļiem saistībā ar datplūsmas izmaiņām.

222 Tātad pirmais iebildums jānoraida kā nepamatots.

223 Ar otro iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā vēlas pierādīt, ka Vispārējā tiesa ir apvērsusi pierādīšanas pienākumu, apstiprinot strīdīgo lēmumu, lai gan Komisija nav veikusi hipotētisku analīzi, lai konstatētu cēloņsakarību starp attiecīgo rīcību un tās sekām.

224 Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka šī cēloņsakarība ir viens no konkurences tiesību pārkāpumu veidojošiem būtiskiem elementiem, par kuriem Komisijai jāsniedz pierādījumi atbilstoši vispārējiem pierādījumu iegūšanas noteikumiem, kas ir atgādināti it īpaši pārsūdzētā sprieduma 132.–134. punktā. Tādējādi Komisijai ir jāsniedz tādi pierādījumi, kas juridiski pietiekami pierāda pārkāpumu veidojošo faktu esamību. Savukārt uzņēmumam, kas izvirza aizstāvības pamatu pret šāda pārkāpuma konstatējumu, jāsniedz pierādījumi, ka šis aizstāvības pamats ir jāapmierina.

225 Pārsūdzētā sprieduma 382. punkts, ko apelācijas sūdzības iesniedzēji nav apstrīdējuši, papildina Vispārējās tiesas šajā ziņā sniegto argumentāciju, nosakot kritērijus, pēc kuriem jāvadās, izvērtējot cēloņsakarību. Tādējādi tajā ir apstiprināts, ka, lai noteiktu pārbaudāmās prakses reālās vai potenciālās sekas, Komisija var balstīties uz pierādījumiem, kas izriet no novērojumiem par attiecīgā tirgus vai tirgu, kurus skar prakse, reālo attīstību. Ja tiek konstatēta saistība starp minēto praksi un konkurences situācijas izmaiņām šajos tirgos, tad ar papildu pierādījumiem, kas var ietvert tostarp tirgus dalībnieku, to piegādātāju, klientu, profesionālo apvienību vai patērētāju vērtējumus, var pierādīt cēloņsakarību starp konkrēto rīcību un tirgus attīstību.

226 Tieši uz šiem analīzes kritērijiem Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 383.–393. punktā pamatojās, lai konkrēti izvērtētu cēloņsakarību starp attiecīgo rīcību un datplūsmas no *Google* vispārējām rezultātu lapām uz lielāko daļu konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu samazināšanos; šīs izvērtēšanas noslēgumā Vispārējā tiesa minētā sprieduma 394. punktā konstatēja, ka Komisija ir pierādījusi, ka attiecīgās prakses dēļ ir samazinājusies vispārējās meklēšanas datplūsma uz gandrīz visiem konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem.

227 Šajā kontekstā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 379. punktā nosprieda, ka pierādīšanas pienākuma sadalījuma ietvaros uzņēmums var izvirzīt hipotētisku analīzi, lai apstrīdētu Komisijas vērtējumu par konkrētas rīcības potenciālajām vai reālajām sekām.

228 Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa nav nedz apvērsusi Komisijas pierādīšanas pienākumu attiecībā uz pienākumu pierādīt cēloņsakarību starp attiecīgo rīcību un tās sekām, nedz arī izslēgusi hipotētiskās analīzes lietderību. Tā vienīgi konstatēja, ka Komisijai ir tiesības pamatoties uz pierādījumu kopumu un tai nav pienākuma sistemātiski izmantot vienu līdzekli, lai pierādītu šādas cēloņsakarības esamību.

229 Turklāt šī pieeja atbilst šā sprieduma 165.–167. punktā minētajai Tiesas judikatūrai.

230 Līdz ar to otrais iebildums, ciktāl tas attiecas uz Vispārējās tiesas argumentāciju par pierādīšanas pienākuma sadali un hipotētiskās analīzes lietderību atbilstošo pierādījumu saistībā ar LESD 102. pantu kontekstā, jānoraida kā nepamatots.

231 Ciktāl šis iebildums attiecas uz pārsūdzētā sprieduma 377. un 378. punktu, jānorāda, ka Vispārējā tiesa tajos ir uzskatījusi, ka uzticama hipotētiskā scenārija identificēšana, lai analizētu, kādas sekas tirgū ir iespējamas pretkonkurences praksei, tādā situācijā kā šajā lietā var būt neobjektīvs vai pat neiespējams uzdevums un ka, lai pierādītu LESD 102. panta pārkāpumu, it īpaši saistībā ar prakses sekām attiecībā uz konkurenci, Komisijai nevar būt pienākums sistemātiski izstrādāt šādu hipotētisko scenāriju.

232 Kā ģenerāladvokāte norādījusi secinājumu 171. punktā, šiem pārsūdzētā sprieduma punktiem – it īpaši salīdzinājumā ar pārsūdzētā sprieduma 372.–376. punktu – ir *ad abundantiam* raksturs, līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzēju kritika šajā ziņā jānoraida kā neiedarbīga.

233 Visbeidzot attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju kritiku, kas vērsta pret pārsūdzētā sprieduma 393. punktu, pietiek konstatēt, ka Vispārējā tiesa tajā ir vienīgi konstatējusi, ka pastāv cēloņsakarība starp tīmekļvietnes redzamību *Google* vispārējos meklēšanas rezultātos, kas atkarīga no šo rezultātu klasificēšanas algoritmiem, un datplūsmas no minētajiem rezultātiem uz šo vietni nozīmīgumu. Šāds konstatējums nav pretrunā tās vērtējumam, kas šajā lietā varētu būt piemērots hipotētisks scenārijs.

234 Tādējādi trešā pamata pirmā daļa jānoraida kā daļēji nepamatota un daļēji neiedarbīga.

2) Par trešā pamata otro un trešo daļu

i) Lietas dalībnieku argumenti

235 Ar trešā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd pārsūdzētā sprieduma 374., 376. un 525. punktā veikto juridisko kvalifikāciju attiecībā uz to, ko Vispārējā tiesa uzskata par pareizu hipotētisko scenāriju, ja ļaunprātīgā izmantošana ietver divu prakšu "apvienojumu". Apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka, nospriežot, ka šādā situācijā hipotētiskajā scenārijā jāņem vērā abu konkrēto prakšu sekas, proti, gan *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma izcelšanas, izmantojot *boxes*, sekas, gan sekas, ko rada pielāgošanas algoritmu piemērošana un konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu zemāka ierindošana meklēšanas rezultātos, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu.

236 Ar pirmo iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo – tā kā katra no šīm abām praksēm, kā Vispārējā tiesa atzinusi pārsūdzētā sprieduma 373. punktā, pati par sevi ir likumīga, hipotētiskais scenārijs, ar kuru tiek izslēgta viena no šīm praksēm, it īpaši *boxes* parādīšana, ir atbilstošs scenārijs, jo tas rada situāciju bez abu prakšu kombinācijas un līdz ar to bez apgalvotās ļaunprātīgās izmantošanas. Savukārt abu prakšu izslēgšana hipotētiskā scenārija izveidošanā, kam Vispārējā tiesa dod priekšroku minētā sprieduma 376. punktā, pārsniedzot to, kas būtu nepieciešams, lai radītu situāciju bez apgalvotās ļaunprātīgo izmantošanu izraisošās kombinācijas, un jaucot likumīgas rīcības un prettiesiskas rīcības sekas.

237 Ar otro iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēji pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir apsvērusi hipotētisko scenāriju, kas nav "reālistisks", "ticams" un "iespējams" Tiesas judikatūras izpratnē (spriedums, 2014. gada 11. septembris, *MasterCard* u.c./Komisija, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 166.–169. un 173. punkts). Proti, šajā scenārijā ne tikai tiek atceltas *boxes*, kas, kā Komisija to apstiprinājusi iebildumu rakstā Vispārējā tiesā, izbeigtu ļaunprātīgu izmantošanu, bet pat prasot atcelt zemākas ierindošanas algoritmus, kas paredzēti meklēšanas pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai. Apelācijas sūdzības iesniedzēju administratīvā procesa gaitā iesniegtie pētījumi,

proti, tā sauktā "atšķirību atšķirībās" analīze un tā sauktais "izslēgšanas" eksperiments, esot parādījuši, ka datplūsma uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem *boxes* atcelšanas gadījumā nebūtu būtiski mainījusies, un tas pierādot, ka datplūsmas samazināšanās kļūdaini tika attiecināta uz konkrēto rīcību.

238 Ar trešā pamata trešo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, pirmkārt, ka Vispārējās tiesas kļūdainā pieeja hipotētiskajam scenārijam ir padarījusi par spēkā neesošu tās vērtējumu par attiecīgās rīcības sekām, jo šīs pieejas dēļ apgalvotā ļaunprātīgā izmantošana ir attiecināta uz sekām, kas piedēvējamas likumīgai praksei. Otrkārt, tās apgalvo, ka minētā pieeja ir arī padarījusi par spēkā neesošu Vispārējās tiesas vērtējumu par *Google* izvirzīto objektīvo pamatojumu, saskaņā ar kuru, ja konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu rezultāti tiktu iekļauti *boxes*, nebūtu bijis iespējams uzlabot tā meklēšanas pakalpojumu. Pārsūdzētā sprieduma 572. punktā noraidot šo paskaidrojumu, pamatodamās uz to, ka uzlabojumi neprevalē pār attiecīgās rīcības pretkonkurences sekām, Vispārējā tiesa šajā spriedumā esot pieļāvusi tiesību kļūdu.

239 Komisija, *PriceRunner*, EBTA Uzraudzības iestāde, *BEUC*, *Foundem*, *Kelkoo*, *VDZ*, *Ladenzeile*, *BDZV* un *Twenga* apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentāciju kā neiedarbīgu vai katrā ziņā nepamatotu.

ii) Tiesas vērtējums

240 Pārsūdzētā sprieduma 374., 376. un 525. punkts, kas apstrīdēti trešā pamata otrajā daļā, attiecas uz Vispārējās tiesas vērtējumu par to, kas būtu hipotētiska analīze, kura varētu aptvert tādas rīcības sekas, ko veido divu prakšu kombinācija, no kurām katra pati par sevi ir likumīga.

241 Pārsūdzētā sprieduma 370.–373. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka neviena no konkrētajām praksēm, aplūkota atsevišķi, Komisijas ieskatā nav radījusi iebildumus konkurences jomā, bet ka Komisija apstrīd šo prakšu apvienojumu, kas, pirmkārt, izceļ *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu un, otrkārt, pazemina konkurējošos salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumus *Google* vispārējās rezultātu lapās. Vispārējā tiesa no tā secināja, ka šo apvienoto prakšu sekas nevar analizēt, nošķirot vienas prakses sekas no otrām.

242 Pamatojoties uz šiem konstatējumiem, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 374. un 376. punktā uzskatīja, ka konkrētās rīcības seku attiecībā uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem analīze nevar aprobežoties tikai ar to, kāda ietekme uz [minētajiem pakalpojumiem] būtu varējusi būt tam, ka *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma rezultāti parādās *Product Universals* un *Shopping Units*, bet analizē jāņem vērā arī vispārējo meklēšanas rezultātu pielāgojumu algoritmu piemērošanas ietekme, un no tā izriet, ka vienīgais hipotētiskais scenārijs, ko *Google* būtu varējis pamatoti izvirzīt, būtu tāds, ka nav ieviests neviens no šīs rīcības elementiem, jo pretējā gadījumā minētās rīcības apvienotās sekas tiktu apskatītas tikai daļēji. Šis konstatējums būtībā tika atkārtots minētā sprieduma 525. punktā, ko apelācijas sūdzības iesniedzēji arī ir apstrīdējuši trešā pamata otrajā daļā.

243 Tomēr šajā Vispārējās tiesas argumentācijā nav pieļauta neviena tiesību kļūda.

244 Proti, kā ģenerāladvokāte norādījusi secinājumu 179. un 180. punktā, abas attiecīgās prakses tikai apvienojumā ietekmēja lietotāju rīcību tādā mērā, ka datplūsma no *Google* vispārējām rezultātu lapām Komisijas konstatētajā apmērā tika novirzīta par labu *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam, kaitējot konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Tādējādi šī datplūsmas novirze bija balstīta gan uz *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma meklēšanas

rezultātu novietojumu un attēlojumu *boxes*, nodrošinot priekšrocību, gan arī uz pielāgojumu algoritmu paralēli veikto zemāko ierindošanu un konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu meklēšanas rezultātu mazāk pievilcīgu parādīšanu, kālab lietotāji nepievērsa šiem pakalpojumiem uzmanību.

245 Līdz ar to, tā kā datplūsmas par labu *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma meklēšanas rezultātiem palielināšanās un datplūsmas no tā vispārējām rezultātu lapām uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem samazināšanās, uz ko balstās attiecīgās rīcības potenciālās pretkonkurences sekas, izrietēja no abu konkrēto prakšu apvienotas piemērošanas, pienācīgam hipotētiskajam scenārijam bija arī jāļauj pārbaudīt iespējamo tirgus attīstību abu šo prakšu, nevis tikai vienas no tām, neesamības apstākļos.

246 Šādos apstākļos apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments, saskaņā ar kuru pārsūdzētā sprieduma 373. punktā Vispārējā tiesa esot atzinusi, ka, aplūkota atsevišķi, neviena no šīm praksēm nav radījusi iebildumus konkurences jomā, nevar atspēkot pārsūdzētā sprieduma 374., 376. un 525. punktā ietverto Vispārējās tiesas argumentāciju, kura ir apstrīdēta trešā pamata otrajā daļā.

247 Tādējādi Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 374.–376. un 525. punktā nospriezdama, ka konkrētās rīcības seku analīzē bija jāņem vērā vienlaikus gan vispārējo meklēšanas rezultātu pielāgošanas algoritmu sekas, gan *Google* salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma izcelšanas, izmantojot *Product Universals* un *Shopping Units*, sekas un ka *Google* iesniegtie pētījumi, kas attiecās tikai uz šīs izcelšanas ietekmi uz datplūsmu, paši par sevi nebija pietiekami, lai novērtētu attiecīgās rīcības ietekmi uz konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem.

248 Līdz ar to trešā pamata otrā daļa jānoraida kā nepamatota.

249 Trešā pamata trešā daļa ir balstīta uz premisu, saskaņā ar kuru Vispārējās tiesas pieeja attiecībā uz to, kas būtu pareizs hipotētiskais scenārijs, ja ļaunprātīga izmantošana ietver abu prakšu kombināciju, esot kļūdaina. Tomēr, kā izriet no trešā pamata otrās daļas vērtējuma, Vispārējās tiesas šajā ziņā izteiktajā argumentācijā nav pieļauta neviena tiesību kļūda.

250 Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēju šīs daļas pamatojumam izvirzītā kritika jānoraida kā neiedarbīga.

251 Tātad trešais pamats ir jānoraida kopumā.

4. Par ceturto pamatu

a) Lietas dalībnieku argumenti

252 Ar ceturto pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 538.–541. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka Komisijai nebija pienākuma pārbaudīt, vai attiecīgā rīcība varēja izspiest tikpat efektīvus konkurentus. Apelācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā, lai gan strīdīgajā lēmumā ir mēģināts pierādīt, ka šī rīcība varēja ierobežot konkurenci, norādot uz konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu grūtībām piesaistīt datplūsmu no citiem avotiem, nevis *Google*, šajā lēmumā tomēr neesot pārbaudīts, vai

šīs grūtības drīzāk nav saistāmas ar šo salīdzināšanas pakalpojumu relatīvo efektivitāti vai arī ar lietotāju preferencēm attiecībā uz citām produktu salīdzināšanas vietnēm, piemēram, tirdzniecības platformām.

253 Lai pamatotu šo pamatu, apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, pirmām kārtām, ka pārsūdzētā sprieduma 538. punktā Vispārējā tiesa ir kļūdaini nospriedusi, ka tikpat efektīva konkurenta kritērija piemērošana nav pamatota citās lietās nekā tās, kuras attiecas uz cenu noteikšanas praksi. Šādi rīkodamās, Vispārējā tiesa esot sajaukusi tikpat efektīva konkurenta formālo cenas un izmaksu kritēriju, kura piemērošana ne vienmēr ir nepieciešama, ar vispārējo principu – kas izriet no Tiesas judikatūras, it īpaši no 2012. gada 27. marta sprieduma *Post Danmark* (C-209/10, EU:C:2012:172) 21. punkta un no 2017. gada 6. septembra sprieduma *Intel*/Komisija (C-413/14 P, EU:C:2017:632) 133. un 134. punkta –, saskaņā ar kuru LESD 102. panta mērķis nav aizsargāt mazāk efektīvus uzņēmumus. Šī principa piemērojamība neesot atkarīga no tā, vai apgalvotā ļaunprātīgā izmantošana ir vai nav saistīta ar cenām, līdz ar to vienmēr esot jāpārbauda, vai konkrēta rīcība var izstumt tikpat efektīvus konkurentus, vēl jo vairāk tad, ja šī rīcība rada produktu jauninājumus un uzlabo patērētājiem sniegtā piedāvājuma izvēli un kvalitāti.

254 Otrām kārtām, apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē pārsūdzētā sprieduma 539. punktu un pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir uzskatījusi, ka nav nozīmes pārbaudei, vai *Google* faktiskie konkurenti ir tikpat efektīvi kā *Google*, jo šā sprieduma iepriekšējā punktā minētajā judikatūrā Tiesa ir atsaukusies uz hipotētisku konkurentu. Tomēr apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka Komisija nav mēģinājusi novērtēt konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu efektivitāti neatkarīgi no tā, vai tie būtu hipotētiski vai reāli, un ir vienīgi atsaukusies uz attiecīgās rīcības sekām attiecībā uz reāliem konkurentiem, nepārbaudot to efektivitāti. Vispārējās tiesas argumentācijas nepilnības esot vēl acīmredzamākas, lasot pārsūdzētā sprieduma 391. punktā minēto motīvu, saskaņā ar kuru tirdzniecības platformu labāka kvalitāte kā šo salīdzināšanas pakalpojumu lejupslīdes "izskaidrojums ir iespējams".

255 Trešām kārtām, apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē pārsūdzētā sprieduma 540. un 541. punktu, kā arī tajos ietvertos Vispārējās tiesas konstatējumus, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu efektivitātes vērtējums būtu objektīvs tikai tad, ja "ar pretkonkurences rīcību nebūtu izkropļoti konkurences apstākļi", un, otrkārt, Komisija varēja aprobežoties vienīgi ar potenciālu izstumšanas seku pierādīšanu neatkarīgi no tā, vai *Google* bija efektīvāks par konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem.

256 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka, lai gan ir iespējams, ka attiecīgās rīcības kropļojošā iedarbība var būt tāda, ka tās ietekme uz reāliem tikpat efektīviem konkurentiem nevar tikt novērtēta, šādu pieņēmumu nevar prezumēt. Komisija neesot apsvērusi šādu pieņēmumu, un Vispārējā tiesa esot aizstājusi strīdīgajā lēmumā ietverto vērtējumu ar savu pamatojumu. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka pat šādā pieņēmumā Komisija nevar tikt atbrīvota no pienākuma pierādīt attiecīgās rīcības varbūtējo ietekmi uz šiem konkurentiem. Šajā gadījumā, lai gan analīze noteikti paliek hipotētiskā līmenī, tai esot jābalstās uz reāliem pierādījumiem.

257 Replikas rakstā apelācijas sūdzības iesniedzēji piebilst, ka 2022. gada 12. maija sprieduma *Servizio Elettrico Nazionale* u.c. (C-377/20, EU:C:2022:379) 45. un 73. punkts apstiprina to apgalvojumu par Komisijas pienākumu saistībā ar LESD 102. pantu novērtēt attiecīgās rīcības spēju izstumt tikpat efektīvus konkurentus.

258 Apelācijas sūdzības iesniedzēji arī norāda, ka šajā lietā Komisijai būtu bijis jāpiemēro tas pats filtrs, kas attiecas uz ļaunprātīgu rīcību, kuras pamatā ir cenas, jo – tāpat kā zema cena, kuru pašu par sevi nevar uzskatīt par tādu, kas izkropļo konkurences procesu, – abu likumīgo prakšu apvienojums neesot varējis kaitēt šim procesam, it īpaši tāpēc, ka katra no šīm praksēm uzlabojot patērētājiem piedāvāto pakalpojumu kvalitāti un *Google* neesot īstenojis pretkonkurences stratēģiju. Tādējādi, tāpat kā cenu pazemināšana, kvalitātes uzlabojumi un jauninājumi esot pareizi funkcionējošs konkurences process.

259 Komisija, *PriceRunner*, EBTA Uzraudzības iestāde, *BEUC*, *Foundem*, *Kelkoo*, *VDZ*, *Ladenzeile*, *BDZV* un *Twenga* apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentus un norāda, ka ceturtais pamats ir nepieņemams vai nepamatots.

b) Tiesas vērtējums

260 Ar ceturto pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd pārsūdzētā sprieduma 538.–541. punktu un būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot kļūdaini nospriedusi, ka Komisijai nebija jāanalizē reālu vai potenciālu *Google* konkurentu efektivitāte, izvērtējot konkrētās rīcības spēju izstumt konkurenci attiecīgajos tirgos.

261 Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 538.–541. punkts iekļaujas attiecīgās rīcības pretkonkurences seku analīzē, kuras noslēgumā Vispārējā tiesa minētā sprieduma 543. punktā secināja, ka Komisija ir pierādījusi potenciālo seku esamību salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu valstu tirgos.

262 Apelācijas sūdzības iesniedzēju argumenti ceturtā pamata atbalstam it īpaši ir vērsti uz to, lai pierādītu, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojumā attiecībā uz to, ka Komisijai nav pienākuma pārbaudīt konkurējošo salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumu efektivitāti, ir pieļauta tiesību kļūda. Proti, pirmkārt, Komisijai esot bijis jāpārbauda šo salīdzināšanas pakalpojumu efektivitāte neatkarīgi no tā, vai tie būtu reāli vai hipotētiski, jo šis pienākums atspoguļo vispārējo principu, saskaņā ar kuru LESD 102. panta mērķis nav aizsargāt mazāk efektīvus uzņēmumus. Otrkārt, šajā lietā esot bijis jāpiemēro arī tikpat efektīva konkurenta kritērijs, kas ir raksturīgs ļaunprātīgas cenu noteikšanas situācijām, jo attiecīgā rīcība esot izpaudusies kā likumīgu prakšu apvienojums un tās rezultātā esot [pieaugušas] inovācijas.

263 Attiecībā uz jautājumu, vai LESD 102. pants nozīmē sistemātisku Komisijas pienākumu pārbaudīt dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma reālo vai hipotētisko konkurentu efektivitāti, no šā sprieduma 163.–167. punktā minētās Tiesas judikatūras izriet, ka, protams, šī panta mērķis nav nodrošināt, lai tirgū paliktu mazāk efektīvi konkurenti nekā dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums.

264 Tomēr no tā neizriet, ka jebkurš pārkāpumu saistībā ar šo tiesību normu konstatējums būtu atkarīgs no tā, vai ir pierādīts, ka attiecīgā rīcība var izstumt tikpat efektīvu konkurentu.

265 Vērtējums par attiecīgās rīcības spēju izstumt tikpat efektīvu konkurentu, uz kuru *Google* atsaucas kā uz principu, kas ir LESD 102. panta piemērošanas pamatā, it īpaši šķiet nozīmīgs, ja dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums administratīvajā procesā sniedz pierādījumus par to, ka tā rīcība nevarēja ierobežot konkurenci un it īpaši radīt pārmestās izstumšanas sekas. Šajā gadījumā Komisijai ne tikai jāanalizē uzņēmuma dominējošā stāvokļa konkrētajā tirgū nozīmīgums, bet tai arī jāizvērtē

tādas iespējamās stratēģijas esamība, kas būtu vērsta uz vismaz tikpat efektīvu konkurentu izstumšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 6. septembris, *Intel*/Komisija, C-413/14 P, EU:C:2017:632, 138. un 139. punkts).

266 Turklāt, tā kā Komisijai ir jāpierāda LESD 102. panta pārkāpums, tai jāpierāda, ka tiek ļaunprātīgi izmantots dominējošais stāvoklis, ņemot vērā dažādus kritērijus, tostarp piemērojot tikpat efektīva konkurenta testu, ja tam ir nozīme, un tās vērtējums par šāda testa nozīmīgumu attiecīgā gadījumā ir pakļauts Savienības tiesas pārbaudei.

267 Šajā lietā jānorāda, kā izriet tostarp no pārsūdzētā sprieduma 54.–63. punkta, ka Komisijas identificētā ļaunprātīgā izmantošana izpaužas kā labvēlīgāks novietojums un attēlojums, ko *Google* tā vispārējās meklēšanas meklētājprogrammas lapās paredzēja savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam salīdzinājumā ar konkurējošiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem. Tādējādi Komisija konstatēja, ka, ciktāl salīdzinošās iepirkšanās pakalpojuma spēja konkurēt ir atkarīga no datplūsmas, šai *Google* diskriminējošajai rīcībai ir bijusi būtiska ietekme uz konkurenci, jo tā ir ļāvusi šim uzņēmumam novirzīt par labu savam salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumam lielu daļu no datplūsmas, kas iepriekš pastāvēja starp *Google* vispārējām rezultātu lapām un tā konkurentiem piederošajiem salīdzinošās iepirkšanās pakalpojumiem, nepastāvot šo konkurentu iespējai kompensēt šo datplūsmas zudumu un izmantojot citus datplūsmas avotus, jo lielāks ieguldījums alternatīvos avotos nebūtu bijis "ekonomiski dzīvotspējīgs" risinājums.

268 Tādējādi pamatoti ir tas, ka pārsūdzētā sprieduma 540. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi – un apelācijas sūdzības iesniedzēji, kuri aprobežojas ar principiāliem apgalvojumiem, šo konstatējumu nav apstrīdējuši –, ka Komisijai nebūtu bijis iespējams iegūt objektīvus un ticamus rezultātus par *Google* konkurentu efektivitāti, ņemot vērā konkrētā tirgus īpašos apstākļus.

269 No tā izriet, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, nospriezdama, pirmkārt, ka šādam testam nav imperatīva rakstura, īstenojot LESD 102. pantu, un, otrkārt, ka šīs lietas apstākļos šis tests nebūtu bijis nozīmīgs.

270 Līdz ar to ceturtais pamats jānoraida kā nepamatots un nav vajadzības lemt par *BEUC* izvirzīto iebildi par nepieņemamību.

271 Tā kā neviens no šīs apelācijas sūdzības pamatiem nav apmierināts, tā jānoraida pilnībā.

VI. Par tiesāšanās izdevumiem

272 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

273 Saskaņā ar Reglamenta 140. panta 2. punktu, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā atbilstoši šī reglamenta 184. panta 1. punktam, valstis, kas nav dalībvalstis, bet kas ir EEZ līguma līgumslēdzējas puses, kā arī EBTA Uzraudzības iestāde, ja tās ir iestājušās lietā, pašas sedz savus tiesāšanās izdevumus.

274 Atbilstoši Reglamenta 140. panta 3. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā saskaņā ar šī reglamenta 184. panta 1. punktu, Tiesa var nolemt, ka persona, kas iestājusies lietā, pati sedz savus tiesāšanās izdevumus.

275 Saskaņā ar Reglamenta 184. panta 4. punktu, ja persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē, pati nav iesniegusi apelācijas sūdzību, tai var piespriest atlīdzināt apelācijas tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus vienīgi tad, ja tā piedalījusies Tiesā notiekošās tiesvedības rakstveida vai mutvārdu daļā. Ja šī persona piedalās tiesvedībā, Tiesa var nolemt, ka tā pati sedz savus tiesāšanās izdevumus.

276 Tā kā šajā lietā Komisija ir prasījusi piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tiem spriedums ir nelabvēlīgs, tiem ir jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus, izņemot tiesāšanās izdevumus, kas tai radušies saistībā ar *CCIA* iestāšanos lietā un kas ir jāsedz pēdējai minētajai.

277 *PriceRunner*, *CCIA*, EBTA Uzraudzības iestāde, *BEUC*, *Foundem*, *Kelkoo*, *VDZ*, *Ladenzeile*, *BDZV* un *Twenga* pašas sedz savus tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) Apelācijas sūdzību noraidīt.

2) *Google LLC* un *Alphabet Inc.* paši sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus, izņemot tos, kas tai radušies saistībā ar *Computer & Communications Industry Association* iestāšanos lietā.

3) *Computer & Communications Industry Association* pati sedz savus, kā arī atlīdzina Komisijas tiesāšanās izdevumus, kas radušies saistībā ar [*CCIA*] iestāšanos lietā.

4) *PriceRunner International AB*, EBTA Uzraudzības iestāde, Eiropas Patērētāju organizācija (*BEUC*), *Infederation Ltd*, *Kelkoo SAS*, *Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV*, *Ladenzeile GmbH*, *BDZV – Bundesverband Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV* un *Twenga SA* pašas sedz savus tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]